

Kmeti, delavci
in obrtniki
maj bodo naro-
du vodnik!

Izbija vsako tredo.
Naravnost:
za vsa leta Din 30'—
za pol leta " 15'—
za mesenstvo
za vsa leta Din 20'—
Inovati pa tarifu. Pla-
manis vprazljanem naj
se prišeli znanke za od-
govor. — Neprankirana
plača se ne sprejema.

Kmetski list

Glasilo „Slovenske Kmetске Stranke“.

Vsakdo vliiva
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopis se ne vra-
ča. — Plača in taš
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
štev. št. 2506. — Račun
pri poštni branki št.
št. 54.194.

Več samozavesti in ponosa!

Kristjani na oko. — Boj za kruh. — Naš glavni steber. — Kdo je pravi gospod: »Gospoda« ali kmet? — Ponos je glavna stvar.

Ljubljanski šaljivci so že zdavnaj pogruntali za Ljubljano posebne vrste politični barometer. Ta barometer je znani hotel »Union«, kjer se navadno shaja ljubljanski klerikalni glavni štab. Seveda prihaja v te prostore tudi mnogo drugih, neklerikalnih ljudi, ampak kljub temu velja »Union« kot sedež klerikalnega generalštaba. Z ozirom na to okolnost so torej ljubljanski šaljivci uganili, da se da vsaka politična izprememba prerokovati po tem, če začne v »Union« kar čez noč prihajati ljudje, ki jih »Union« nikdar ne vidi, dokler je na vladi dr. Žerjav, pojavijo se pa takoj, če se zdi, da bodo prišli na površje klerikalci...

Ker pa že govorimo o političnem barometru, naj omenimo še enega, kajpak brez garancije za njegovo točnost. Pravijo, da hodijo ljubljanski klerikalni veljaki ob nedeljah k maši k frančiškankom ob 11. uri. Tudi pri tej maši se baje pojavljajo vselej, kedar je klerikalna vlada na vidiku »neznani« ljudje, in zlobni jeziki trdijo, da se ti neznanci ne drenjajo v cerkev zaradi maše, ampak zato, da bi jih videli klerikalci, češ, če nas bodo videli v cerkvi, bodo vendar verjeli, da smo tudi mi »klerikalci« in nas ne bodo proganjali, ampak nam bodo naklonili še kakšno dobro službo...

Korajžnih ljudi, kakor smo jih pravkar omenili, pa nima samo Ljubljana. Tudi Nemci poznajo to vrsto ciganov in jim pravijo »Geschäftspolitiker« in »Geschäftschristen« — po naše bi jim rekli »kšeftarski politikoni« in »kšeftarski kristjani« ali pa »kristjani na oko«. Na kmetih pa, kjer ljudje besed ne izbirajo preveč, bi jim rekli »lumpje«.

Bolezen »kristjanstva na oko« je pri nas mnogo bolj razširjena kakor bi si kdo na prvi pogled mislil. Vzrok te bolezni pa je splošno znana naša revščina. Boj za vsakdanji kruh je pri nas težak in službo se težko dobi. Službe in kruh pa deli v največji meri vlada. Kdor ima v rokah vladno moč, drži tudi v vsaki roki kos kruha in zato ni nič čudnega, če se siromašni — včasih tudi leni — ljudje drenjajo tja, kjer je kruh! Zaradi ljubega vsakdanjega kruha pa menjavajo seveda tudi svoje politično prepričanje, če so ga sploh imeli.

Jasno je, da taki ljudje za organizirane politične stranke niso nič vredni. »Vrednost« takih ljudi smo čutili tudi mi. Ko je bil Radić na vladi, se vrata naših voditeljev in našega strankinega tajništva kar niso mogla zapreti. Odkar smo pa v opoziciji, je mir. Sedaj se pa že včasih zopet odpirajo. To se pravi, da znani tiči zopet nekaj vohajo...

Naš glavni steber.

Pri vseh neprijetnostih in težavah političnega boja nam je pa Bog le dal to srečo, da

nam ni treba računati na zgoraj omenjene ptice-selivke, ampak imamo mnogo trdnjše in solidnejše jedro, ki drži našo politično organizacijo pokonci. To jedro je naš neodvisen kmet! Večinoma reven kmet, ampak neodvisen kmet!

Razlika med našimi šolanimi ljudmi (inteligenco) in med kmeti je glede politične neodvisnosti silno velika, posebno velika še glede onih šolanih ljudi, ki so navezani na javne službe. Večina naših šolanih ljudi izhaja iz revnih rodbin, navadno kmečkih. Ko ti, večinoma revni, fantje končajo svoje šole, ne morejo začeti navadno nič »na svoje«, ampak si morajo poiskati kakšne službe: kot sodniki, profesorji, zdravniki itd. Te službe smatrajo zlasti ljudje po deželi še dandanes kot nekaj silno dobrega, ker ne pomislijo in ne vedo, da med službo in službo ni nobene bistvene razlike. Resnica pa je ta, da je vsak, kdor služi, vse svoje življenje odvisen hlapec, čeprav ima magari petkrat na dan svež ovrtnik in čeprav ima boljše hrano kot kmet. Gospodar nad »službami« pa je večinoma javna oblast (država, dežela itd.) in kakor se mora pokoriti kmečkemu gospodarju kmečki hlapec, prav tako se mora pokoriti državi ali deželi »gospodsko« oblečeni hlapec! Upamo, da se sedaj šaljivo pripovedovanje o novih gostih v hotelu »Union« v Ljubljani ne bo zdelo več šaljivo, ampak da bo marsikdo sedaj razumel vso silno duševno žaloigro, ki jo trpi in jo tudi mora trpeti večina naših šolanih ljudi, ker mora »služiti«! Kruh, ki ga jedo šolani ljudje v javnih službah, je sicer bel, ampak je posebno v današnjih razmerah lahko silno grenak.

Drugače je s kmeti. Kmet ima res, vsaj večinoma samo skromno hišo. Tudi obleka njegova navadno ni »štofastac«, ker še za »caj« komaj skupaj spravi. Tudi zemlje naš kmet navadno nima preveč. Toda to, kar ima, in če je tega še tako malo — to je njegovo! Z njegovih par klafter zemlje ga ne more nihče drugi pregnati kot upnik, javna oblast pa nikdar, dokler izpolnjuje svoje obveznosti napram državi. Zemlja rodi brez razlike, ali so na vladi »liberalci« ali pa »klerikalci«. Zato ima kmet vedno svoj živež, včasih več, včasih manj, ampak njegov je tako, da mu ga nihče ne more vzeti! Zato pa se kmetu tudi

nikdar ni treba brigati, ali so na vladi »liberalci« ali »klerikalci«, vsaj tako zelo ne brigati, kakor se mora brigati šolani gospoduradnik, ker ima z vlado ali pa brez nje svoj živež in s tem tudi svoje življenje zagotovljeno, česar lepo oblečeni »gospod« nima vedno!

Kmet si torej lahko brez ozira na večje ali manjše svoje premoženje ustvarja svoje politično mnenje in prepričanje kakor si ga hoče, popolnoma po svoji volji! Večina »gospode« tega ne more, ker »gospoda« služi, kmet pa ne služi.

Te silne razlike med službujočo »gospodo« in neodvisnimi kmeti se pa naši kmetje žalibog še mnogo premalo zavedajo. Na deželi vidimo le še prepogosto, kako silno se kmetje »gospode« boje! Boje se pa kmetje gospode popolnoma brez vzroka. Kmet, ki se zaveda svoje veljave, se nikogar ne boji in se mu tudi ni treba nikogar bati! Kaj naj n. pr. okrajni glavar kmetu, če živi po postavah? Kaj mu naj župnik ali pa sodnik ali kdorkoli? Prav nič mu ne more! In če nastopa »gospoda« v še tako pisanih uniformah, in če si prišije na obleke magari za celo štacuno zlatih trakov in plehastih knofov in rdečih in plavih in zelenih port, vendar ves ta navidezni blesk in sijaj ne more spraviti s sveta resnice, da »gospoda« služi, kmet pa ne! Resnica je torej taka, da gospoda ni nobena gospoda, dokler mora služiti, ampak prava gospoda so le tisti ljudje, ki na svojem sami ustvarjajo, med temi pa je v prvi vrsti kmet!

Več ponosa in samozavesti.

Zgornjih vrstic pa nismo napisali z namenom, da bi kmetje šolane ljudi zaničevali ali prezirali, čeprav služijo. To bi šlo predaleč. Tudi šolani ljudje opravljajo v človeški družbi važna dela in kakor so kmetom potrebni kmečki posli, tako potrebuje tudi človeška družba šolane ljudi za razne službe. Kakor je hlapec na kmetih tudi vsega spoštovanja vreden, že zato, ker je človek, tako tudi šolani ljudje. Pač pa morajo kmetje in sploh neodvisni ljudje enkrat vedeti in se tega zavedati, da so tudi oni ljudje, pa ne samo ljudje, ampak tudi resnični gospodje, katerim »šolana gospoda« prav nič ne more! Če se bodo naši kmetje enkrat začeli tega resničnega stanja zavedati, potem ne bomo več videli sramote, kako ubogi in nevedni kmetič ponižno vrti v roki svoj oguljeni klobuček pred »kanclijskim gospodom« in tudi če bo prišel v farovž, ne bo več krivil svojega trudnega hrbta kakor laški »fovč«, ampak bo govoril in občeval tudi s šolanimi ljudmi kot enak z enakimi in kot človek z ljudmi, ker se bo zavedal, da je on pravi gospod.

Zato pravimo kmetom: Zavržite enkrat

SREČNO NOVO LETO

ŽELITA VSEM BRALCEM KMETSKEGA LISTA

UREDNIŠTVO

UPRAVA

od sebe tisto proketo ponižnost in tisti bedasti strah pred »gospodo«! Zavedajte se, da večina »gospode« služi in sicer bridko in težko služi, kmetje pa ste res pravi in neodvisni gospodje!

Ponos naše stranke!

Naša Slovenska kmečka stranka je ponosna na to, da šteje v svojih vrstah največ zavednih in ponosnih kmetov. Niso to samo premožni ali celo bogati kmetje — tudi siromaki so vmes, teh je pravzaprav največ. Toda tudi siromak je lahko zaveden in ponosen, če se zaveda svoje neodvisnosti in svoje pravice. Ponos je namreč vse nekaj drugega kakor tista prazna baharija, ki je je žalibog tudi v naši deželi precej. Ponos je nekaj lepega, nekaj močnega in krasi svobodnega moža, baharija pa je prazna slama. Ponos imajo lahko samo ljudje, ki se čutijo svobodne in neodvisne in taki ljudje se nikdar nikomur ne priklanjajo in nikogar ne prosijo za kakšne milosti, ampak hočejo samo svojo pravico in zahtevajo to, kar jim gre!

Takih ljudi stoji v naših vrstah že nekaj stotin in nekaj tisoč, toda to je še mnogo premalo! Ponovne volitve pa so dokazale, da število ponosnih mož med nami stalno raste. Stalno raste število mož, ki ne priznavajo več nobene komande, ne farovške in ne posvetne, ampak ki hočejo sami gospodovati, ker so oni sami resnični gospodje in nihče drugi! In naš cilj in naš ideal je, da postane cela kmečka Slovenija ponosna, ponosna pa zato, ker neče priznavati nobene gosposke komande več, pač pa hoče biti pripravljena, da z vsemi ostalimi sodeluje kot enakopraven med enakopravnimi. Mi bomo delali z vso silo in močjo, da ta svoj kulturni cilj čimprej dosežemo.

Zato pa mi z vso odločnostjo obsojamo tisti način »ljubezni do kmeta«, ki ga vidimo žalibog še dandanes med nami vse preveč, in ki gre za tem, da se kmete slepi in lovi z raznimi podporami in z raznimi strahovi in s pritiskom od zgoraj za take politične cilje ene stranke (ali pa več strank), katerim je glavni namen gospodstvo nad kmeti, ne pa gospodstvo kmetov nad drugimi. V tem oziru čaka naše pristaše še silno mnogo dela! Mi vidimo pač vsi na svoje oči, kako se gospoda trudi, da bi obdržala kmete še naprej na svoji vrvi in da bi kmet še znanprej ostal poslušna in pokorna živina v gosposkih rokah kot je bil in kot je žalibog večinoma še dandanes. To pa mora nehati — kmet ne sme ostati več političen hlapec gosposkih hlapcev, ampak mora postati na svoji zemlji svoj gospod, kar v resnici tudi je, samo da se tega še večinoma ne zaveda. Če se bodo pa kmetje enkrat tega zavedali, kar smo zapisali zgoraj, se ne bodo več brez potrebe priklanjali »gospodi«, ki sploh ni gospoda, in ne bodo več prosjačili za podpore itd. okoli gospode, ampak si bodo svoj kruh rezali sami in si sami med seboj delili svoj davčni denar.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše
pri domačem zavodu

KMETSKI

HRANILNI IN POSOJILNI DOM V LJUBLJANI

registrovana zadruga s neomejeno zavestjo

Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1.

Obrestuje vloge na knjižice in tekoči račun brez odpovedi po 6%, proti šesttedenski odpovedi po 7% in proti trimesečni odpovedi po 8%.

Stanje vlog Din 20.000.000.—

Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog.

Še ena podrta laž.

Nobena stvar tako ne ovira napredka v političnem življenju, kakor bajke, tradicionalne laži in predsodki. Pride nekdo od bogvekod, pa jo izusti in zapiše, prijetna je očem in ušesom in samoljubju, pa čeprav je neresnična, da se dá otipati, narod jo verjame, sprejme in zida na njo kot na golo resnico. Ena takih grdih in ostudnih laži je, da smo mi bogata in premožna država. Res je, da imamo od prirode pogoje, da bi to moglo biti nekoč morda resnično, danes pa smo še daleč od tega in spadamo med najrevnejše zemlje na svetu. Isto velja za takozvano ravnopravnost, enakost ali bratstvo, kakor nekateri, ki jim je to dobičkanosno, radi tako izmišljotino imenujejo. In koliko truda in napore velja vsakega posameznika, predno tako škodljivo izmišljotino razbije v naši javnosti.

Ena takih usodepolnih laži v našem javnem življenju je tudi bajka, da je Slovenija industrijska pokrajina. Koliko polen se je metalo pod noge zlasti s to krilatice naši stranki. »Kaj pa hočete vendar, saj skoro vsi v Sloveniji živimo le od industrije!« — so nam ugovarjali po shodih in časopisih. In ta laž je šla tudi v Beograd. Kadar smo zaradi prevelike obdavčenosti ugovarjali, kadar smo kazali na našo revščino, vselej so nam zabrusili v obraz: »Pa vi imate vendar največ industrije v naši državi!« Tak nam je bil odgovor v Beogradu. Ali najbolj žalostno je to, da je med nami, v naši sredi, vse polno ljudi, ki poznajo koga, ki izdela nekaj škatljic biksa ali kaj podobnega in sam zadovoljno vzdihuje: »Da, da, mi imamo industrijo!« — Za lanskono leto je Slovenija plačala delavskega davka 12 milijonov dinarjev, Srbija pa samo 2 milijona. Ob tej grozni in slepcu očevidni krivici so brž zavpili: »Pa vi v Sloveniji imate vendar vso industrijo!« — In ponižni Slovenci so brž prikimali: »Da, da, industrijo imamo!« Statistika pa je dokozala, da je bilo v Srbiji obdavčenih 146.000 delavcev, v Sloveniji pa

samo 88.000 in vendar taka krivična razdelitev!

Zdaj pa je generalni tajnik centrale industrijskih korporacij g. dr. Cvetko Gregorič sestavil statistiko industrijskih podjetij, in kaj čitamo? V vsej državi je industrijskih podjetij: 4041, od tega odpade na Slovenijo, piši in beri, vsega 431 podjetij, torej komaj 10% ali eno desetine. V Srbiji pa je 756; v Vojvodini 751, v Hrvaški in Slavoniji 1356, v Bosni 478 in v Dalmaciji 269 industrijskih podjetij. In vendar je Slovenija plačala delavskega davka 12 milijonov, Srbija dva milijona. K skupni vsoti pa je Slovenija plačala več kot tretjino, dasi ima komaj desetino podjetij. Ali bomo še znanprej s ponosom vpili, da živimo največ od industrije in se pustili na podlagi te laži tako kruto odirati?

In če poleg tega, da ima Slovenija tako ogromno škodo vsled te laži, pogledamo stvar še s splošno kmetijskega stališča, vidimo, da je med 12 milijoni kmeti v naši državi samo 4041 industrijskih podjetij, ki imajo absoluten upliv na našo gospodarsko politiko. Zaradi nekoliko pivovarnarjev je zavarovano naše pivo s 6 in pol dinarji uvozne carine pri litru. Gospod Bajloni si je dobro postlal. Kilogram sladkorja je zavarovan s petimi dinarji uvozne carine. In kako še le drugi proizvodi! Zato smo izgubili avstrijski trg za našo živino in prašiče ter vino. In zato nismo dobili češkega trga, nego smo ostali brez trgovinske pogodbe. In tako nam gre na vseh koncih in krajih! Kako dolgo bo kmetstvo še tako brezbrizno, da bo pustilo vajeti v javnih poslih drugim ljudem, mesto da samo odloča, vodi in gospodari?!

Najnovejša podrta laž, da je Slovenija največja industrijska pokrajina, naj podre tudi druge laži, da bo vsem pogled jasen in siguren, če ne hlapčevanja in izmogavanja ne bo ne konca in kraja.

Ivan Pucelj.

Zakaj pa ravno „Kmetški list“?

Navada je, da ravno za Božič in za Novo leto začne grmeti po celi deželi. Grme pa razni gromovniki najbolj proti našemu »Kmetškemu listu«. Grmi na prižnicah, grmi na shodih, grmi v farovžih, grmi v gostilnah in po kmečkih hišah, vsepovsod grmi proti nam!

To grmenje je za nas jako dobro znamenje. Dokazuje nam namreč dvoje: Prvič, da pišemo in pripovedujemo kmetom resnico, in drugič, da se nas pokvarjena gospoda vseh vrst boji. Nas oboje samo veseli in radosti, kajti ravno grmenje pokvarjene gospode nam pravi, da smo na pravi poti.

Star pregovor pravi, da resnica oči kolje! Mi se trudimo in se bomo še trudili, da povemo kmetom resnico o vsem, tudi o kmetih samih, če je treba, da se kakšna napaka iz naših vrst odpravi. Ravno to naše prizadevanje pa silno bode v oči tisto gospodo, ki hoče kmete obvladati z lažjo, da bi še naprej lahko kmete komandirala in jih izkoriščala za svoje namene. Tega pa mi ne damo in ne bomo dali! Nam n. pr. za nobeno ceno ne gre v glavo, zakaj bi ravno župnik ali kaplan komandiral celo faro tudi v posvetnih zadevah. Ali mar zato, ker zna par latinskih in grških besed? Mi poznamo ljudi, ki znajo tudi nekaj tujih besed (navadno jih zna vsak »boljši« natak), pa so zaradi tega vseeno neumni kot noč! Prav tisto velja tudi o drugih šolanih ljudeh. Če zna na primer zdravnik »pravilno« odrezati komu nogo, kaj mora zato tudi

najboljše vedeti, kje naj teče kakšna železnica?! To velja tudi za druge stroke človeškega znanja. Vse take stvari pa mi kmetom javno pripovedujemo, mi kmete učimo in jim pripovedujemo, naj se ne dajo od gospode farbati in vleči za nos, kakor so se dali in se še dajo dandanes, ampak naj gledajo, da se sami usposobijo za komandiranje nad samimi seboj! Te in podobne naše besede pa gospodo vseh vrst silno bolijo in pečejo in zato in prav samo zato vpijejo in gonijo proti nam! To je seveda čisto naravno, ker tako zabita in zapita vsa pokvarjena gospoda le ni, da bi hvalila nas, ki smo njeni najhujši nasprotniki!

Za prave in zavedne kmete pa mora biti ravno grmenje pokvarjene gospode proti nam najboljši dokaz, da je samo naš »Kmetški list« pravi, resnični in nesebični kmečki prijatelj, ki se pokvarjene gospode prav nič ne boji! Bal se je bo pa toliko manj in napisal bo resnice toliko več, kolikor bolj ga bodo kmetje naročali in podpirali. Mi sicer vemo, da je danes težko za denar, mislimo pa, da si par jaje že marsikdo lahko utruga, ki danes še ni naš naročnik. Kjer je dobra volja, gre vse!

Prijatelji in tovariši kmetje! Napnite ravno sedaj za Novo leto vse sile, da se bo naš list, ki je pravzaprav vaš list, čim bolj razvil! To pa se more le, če dobi kar največ naročnikov! Pojdite torej od hiše do hiše in zbirajte in nabirajte in pošljite naslove na naše upravništvo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Poprimite krepko za delo in šlo bo, ker mora iti!

D O P I S I

Prekmurje.

Baubau iz Kleklovih novin. Novine pišejo delo dr. Korošca, da vsi že dnes označujejo, kak velko miroljubno i državotvorno delo je on včino. Pišejo, da so dem. i radičevci sami vregnali parlament tak daleč, da je prišlo do tistih nesrečnih strelav. Ar so ne mogli priti v vlado, so šteli za vsakšo ceno nikaj takšiga napraviti, naj bi svet vido, da brez njih nemre biti poštene vlade. Račun toga nepoštenega dela so plačali s svojim življenjem trije poštteni poslanci, tisti pa, šteri je največ kriv bio, se je v tistom hipi lepo pod klop potegno.

I v tom najboljši razburkanom času je dobo vlado v svoje roke dr. Korošec. I kakšo herbijo je dobo? Prazne kase, velke duge i kemere ništernih dem. i radičevskih poslancev šteri so veliko čobo napravili i začnoli kričati, da nedo bogali vlado, ne plačevali dače tak dugo, dukeč ne dobijo sami vlado v roke.

I resan. Tej ljudje so odšli iz parlamenta i so računali zvum niega delati. Pred leti jim je štiti povedau Radič, da njim ne trbe dače plačati i da je prišla eksekucija, da nesu plačati. Radič pa mesto, da bi je brano, pa je odlišo na Anglesko.

Dr. Korošec pa na vse to delo dem. i radičevca mirno pravi: Že gratajo pametni. Što to delan nemire, ga zapremo. Državo smo si naredili vsi i red i mer mora biti i je potreben nam vsem posebno pa kmetskemu ljudstvu. — Dr. Maček, voditel Hrvške stranke po Radičevoj smrti, je na ponudbo dr. Korošca, naj povej ka šče i se da Hrvatom, naj bo samo mer v državi odgovoro, da zdaj že nikaj več ne moreče očititi. Tak kah deca. V istini, največša nevoła je to, da je vodita eden Slovenec Maček i Srb Prebičević, domačih voditeljev pa nemajo. Tako »Novine« pišejo.

To se vidi kako hinavsko i zavito čejo naše Prekmurce gg. okoli novin oči brisati i nam mesec o vodi kazati. Češ da so radičevci krivi, da je Puniša Račić strelau na te poštene poslance, kak zdaj pravijo, šterih nega več, prije pa so bili nepošteni, brezvirci, nori, posebno kak so šteli pripoznat Radiča za nenormalnega, i to par dni pred umorom odnosno strelanjem. Kakor pišejo, da so šteli dem. i radičevci priti v vlado za vsako ceno, da naj bi svet videl, da brez njih nemre biti poštene vlade. Ve pa je to tak istina, da brez dem. i radičevcev nemre biti poštene vlade i to se je pokazalo že 20. junija i je video celi svet. Ni še zadosti »Novinam« i gg. okoli »Novin«, da so trije dali življenje za svoj narod, oni bi bili radi, da bi še ednoga štrtiga, šteri se je v tistem kipi kak se je strelalo potegnili pod klop. To se vidi kako so v parlamentu pazili poslanci S. L. S. šteri se je skriu pod klop i za šteri ga jim je bil brščas žao, da ga ni trofil strel Puniša Račića i to je bil menda Pucelj ali pa Prebičević ali pa oba.

Pišejo da je dr. Korošec dobo vlado v najboljši razburkanom času, da so prazne kase itd. Mi jih pa vprašamo kdo pa je bil pred Korošcem v vladi odnosno kdo je vladau i gospodararili celih 10 let? Kdo je meo celi čas v rokah finančno ministerstvo i druga boljša ministrstva ali ne Beograjski cincariji? Naj reče g. dr. Korošec njegovim zaveznikom kam so dali denar, da so prazne kase ter pravi, da so slabo zadoženo gospodarstvo sprejeli. Ker pa se on boji svojih zaveznikov da bi jih vprašal za gospodarstvo si tega ne upa, ker zna da mu pokažejo vrata. Hajdi napolje! On si misli bolje je biti tiho pa naprej služiti, saj ne gre iz mojega žepa, saj se pa moj narod name zaupa; pa naj plača in plačuje, da propadem itak, akoravno grem v opozicijo, in če grem v opozicijo, še poprej propadem. Ako pa

sem v vladi, pa vsaj ta čas nekaj zaslužim vsaj do obračuna naroda do prihodnjih volitev.

Pišejo, da je Radič pravo da naj ne plačajo davka, ve pa to nije nikaj hudega učino. Pa Štefan Radič ni reko, da ne smejo plačati davka, pač pa je reko kolko plačajo. Srbi tolko i mi i to bi bilo pravično. Dr. Korošec pravi, da bodo Hrvatje gratali pametni pa i tudi bodo Slovenci gratali pametni kakor Hrvati. Pravi da državo smo si zgradili vsi i red i mer je potreben nam vsem, posebno pa kmečkemu ljudstvu. Kdo pa je bolje miren i pošten kakor ravno kmetski narod i tudi voditelji kmetskega naroda so edini ki so poštteni, edino oni so v službi kmetskega naroda. Da je Štefan Radič zahteval pravico, da se davki izenačijo, da Srbi ravno tolko plačajo davka kakor prečani, revizijo ustavo, da ni hotel bit hlapec cincarije, da ni hotel trobit v njihov rok, kakor je g. Korošec, da ni hotel podpisat posojilo, katerega bi potem mogel njegov narod plačati s težkimi žuli in katero posojilo bi Beograjska cincarija uporabila za svoje name in mi prečani pa bi ga samo plačevali. Zato še ni bil vzrok da se mora Radiča in druge postreljati, kakor pišejo vsi klerikalni listi. Potem ako se naprimer v eni občini protestira, da eden ali večina odbornikov niso za kakšen predlog, se tiste ki so proti in ki hočejo, da se poštene dela, enostavno postreli.

Da pa H. S. S. nema svojega voditelja to je pa tudi istina, saj so ga pa ustrelili. Da pa je dr. Maček Slovenec, Prebičević pa Srb, Pucelj pa mesar, to pač nima nikaj v sebi, to je pa res decinsko. To je ravno kunšt, da Pucelj kot mesar pa upa djat v žakelj deset doktorov sv. pisma in se tudi ne sramuje svojega poklica. Pa pravi dr. Korošec, da je dr. Maček decinski in ravno nasprotno, saj niti ne upa v Zagreb in zato pa je poslal kanonira za velbica žurana. Ali treba bo še dosti kanonira v Zagreb poslat predno bodo njega ščitili in poslušali.

Prekmurci pa, ne dajte se več farbat od »Novin« in ako že štejete »Novine«, štejte jih pa tudi druge liste! Posebno štejte »Kmetški list«, kateri je najboljši za kmetski stan. Lahko se prepričate, da on nič ne laže in da on nikaj ne zavija ter ne živi od laži. Tudi ta list je kristjanski, nima nobenega farizeja zraven, ampak same idealne može.

»Novine« pa še le tudi štejte pa premirajte jih z drugimi listi in potem boste videli in se prepričali, da v resnici lažejo, tako, da jih niti ne boste več šteli, se vam bodo ugačile. »Novine« pišejo v št. 51 z dne 16. decembra 1928, da drugi liste pošiljajo brezplačno, kar pa ni istina. Da pa oni pošiljajo »Novine« nekaterim brezplačno in to še celo so poslati enemu gospodu čast. kaplani, ki jim je rekel, mejte si vi vaše lažnive novine te jim je nazaj poslat, pa jih ne maram, pa či mi jih tudi brezplačno pošljite, zato ker lažejo.

»Novine« vam tudi prepovedujejo, da drugih listov ne smete šteti in to zato, ker se bojijo, da bi vi preveč znali i to takše stvari, štere vi ne bi smeli znati, kajti če bi vi čuli obe plati zvona, bi se vi kraj vračali od njih, bi jim ne bili več verni in oni se tega ranš bojijo, da bi se narod SLS izneviro.

Prekmurški kmet.

Beltinci. Ker sem bil že dvakrat zaporedoma napaden v »Novinah« od nekega obrekovaleca, ki razume politiko ravno tolko kakor zajec na boben in kakor tudi o davkih. Pravi, da jaz lažem po demokratskih novinah, da so davki večji in da je kriv to dr. Korošec i tak naprej. Piše tudi, či je občina navrgla visoke davke, kak preje nikdar ne, da je te to vlada kriva, to se pravi dr. Korošec. Da pa temu obrekovalcu lahko dokažem, naj si vzame v roke »Slovenca« z dne 13. t. m., kateri prinaša in sam priznava, da so uradniki in delavci plačali letos za 109 odstotkov več državnih davkov (brez občinskih doklad)

Je bilo glasovitih v starih časih.
Danes obstoji samo eno čudo,
zato pa tem bolj znano po svojih
7 prednostih, a to je

in delavci sami pa 149 odstotkov več kakor lani. Da bo to znal, naj drugič bolje pogleda »Slovenca« in da bo imel še bolj jasno sliko, naj pogleda »Jutro« od 15. t. m., št. 293. na drugi strani. Da je zemljiški davek večji, kakor tudi hišni davek, davek na kresila itd. in to še brez občinskih doklad, pa kmetski davkoplačevalci sami najbolje znajo. Da bi pa jaz moral pred kom molčati zato, ker sem iz drugega kraja in ker se mi res tako dobro godi v naši Jugoslaviji, kjer vlada hegemonija (ker se že ta podlež tako nesramno izrazi), pa nikoli in nikoli ne, ker to znajo samo SLS tak doma i tudi v Beogradu v parlamenti. Hrvati pa, ki so kričali in ne samo molčali in kimali in se potegovali za narodne pravice, so jih pa začeli streljati. Klerikalci pa rečejo, da so si sami krivi. To v toliko, da bodo znali čitatelji in pristaši kmetskega pokreta se ravnati in presoati delo naših največjih škodljivcev ideje kmetskega pokreta.

Fran Rešek.

Sromlje. Zakaj so časopisi? Časopisi so zato, da ljudem poročajo o raznih dogodkih in novicah. Kmetski list je poročal o krstu nekega deteta popolnoma resnično in bolj skrajšano, kakor se je dogodilo. Nič ni bilo zvito v listu. — Mehikanska nuna se je, kakor slišimo po radiju, javila v Sromlje, da je nedolžna. — Kar naš Kmetski list poroča, je popolnoma prikladno za podeželskega človeka, zato ga bomo po vseh močeh priporočali in razširjali. Posebno pa še zato, ker tudi eselesarji radi segajo po njem.

Frankelovo. Tudi pri nas se je pričelo energično delo za ustanovitev kmečke mladinske organizacije. Res končno je potrebno, da se naša kmečka misel razširi in da se kmečka mladina izobrazí gospodarsko in politično, da bo sposobna zastopati kmečki narod v smislu našega kmečkega programa v vseh političnih in drugih korporacijah, da bomo imeli povsod močno kmečko zastopstvo. Da ne bo tako žalostno kakor sedaj, ker edino odločujejo o nalaganju davčnih bremen oni, ki jih ne zadenejo in ki se jim ni treba truditi s težkim delom, da spravijo denar za razne davke skupaj. Moramo si vzgostiti iz kmečkih vrst ljudi, ki bodo znali sami misliti in soditi po svoji glavi, ne pa, da se bodo pustili voditi od najbolj pokvarjene gospode. Moramo se tudi postaviti v bran oni frakarski gospodi, ki kmečki narod zaničuje

in zasmehuje, kljub temu, da od kmečkih žuljev živi. Le pokažimo, da je kmet studenec življenja, da je le kmet tisti temeljni kamen, na katerem celi svet sloni. Ako se bo ta temeljni kamen zrušil, tedaj bo res svet kričal: gore, pokrite nas, zemlja, pogrezní nas! Zato pa ravno, mladina, naša dolžnost je, da ta temeljni kamen ustvarimo močnega in vržimo raz sebe tiste jezdece, ki nam krivijo kosti. Frankolovski hribovc.

Cirkovec na Dravskem polju. Pri nas je vedno kaj novega. Iz ljubljanskega konzervatorija je dospel po dovršenem obiskovanju z odličnim izpitom virtuoza na orglah gosp. A. Plohl. Mnogo, mnogo sposobnosti je za ta poklic kazal, zato mu čestitamo, kakor tudi g. Ravšnu kot dobrotniku, da je postal profesor glasbe. — Radi prijave vžigalnika se ni nikdo odzval, zato je popisovalna pola pri občinskem uradu prazna, katero bo treba vrniti g. dr. Korošcu, da iz nje konstatira novo doživečo polomijo. Če ne gre, pa ne gre. Dovolj je vsega. Tako se sliši pri nas na Dravskem polju. Ej, Korošec! Ti up in nada klerikalcev, čes prevrata Tvojega je že blizu. Pri nas je mnogo slepih miši, ki žive od samih upov in nad klerikalne stranke. Tudi te so, kakor vse drugo, od klerikalne vlade doživele veliko obdavčenje. Toda, glej čudo, naenkrat so spregledali in mi jim pravimo klerikalci. Ravno tako slepi se pojavljajo v Pangercih, ki so našemu občinskemu, tudi najboljšemu predlogu nasprotni. Iz tega je razvidno, da jim je za dobro občinsko gospodarstvo deveta briga. Le nasprotujte, ljudstvo Vas že sodi po Vaših delih. Ker Vam manjka sposobnosti za obč. odbornike, svetujemo prvemu, poprimi se boljše gorice in cerkvenih računov. Drugemu svetujemo večjo pozornost pri hmelju, a tretji pa naj gre v mlin si dela iskat, v občini ga ni zmožen. Z nasprotovanjem dobrim predlogom ne bode nič pridobil. Čuje se, da si bodo ti klerikalni odborniki iz Pangere nabavili stroj za sušenje blata po cestah, ker jim ni za vožnjo gramoza na občinsko cesto ob Jabljanski gmajni. Tudi nasprotujejo nabavi motorne brizgalne, ki je za naš kraj neobhodno potrebna, a v slučaju požara pa jako kritizirajo o našem slabem gasilskem orodju. Kaj? Ni li to tudi demagogija, koje so se naučili iz Beograda? Tudi tem slepim se naj oči odpro in naša občinska naloga bo lahkéjša, oviranje dobrega se pravi razdirati. Upamo, da Vas v novem letu 1929 obišeče sv. Duh, kateri Vam bo pamet razsvetil, da bomo lahko v obč. odboru složno delovali v bodoče, to Vam prischčno želi odbornik SKS iz Mihove. — M. K. C.

Čadram. Čebelarstva podružnica za konjiški srez ima svoj redni občni zbor z običajnim sporedom v nedeljo, dne 30. decembra 1928 ob 2. uri popoldne v tukajšnji šoli. Istotam se vrši 1 uro pozneje tudi občni zbor Sadjarske in vrtnarske podružnice za konjiški srez. Vabljeni vsi čebelarji in sadjarji.

Gorenjska ob zatonu leta 1928.

Leto 1928 si bodo pač morali naši Gorenjci obdržati v prijetnem spominu. To leto nas bode spominjalo vlade največjega Slovenca, katerega časopisje je skozi skoraj tri leta, ko je bil tov. Pucelj v vladi, rohnelo, pisalo o drobtinah, katere je pošiljal tov. Pucelj Gorenjcem. Pucelj je bil v vladi sam, Korošec ima seboj 20 korajžnih fantov, ki mu pomagajo deliti drobtinice, a ni po njih ne duha ne sluha. Ko je bil v vladi Pucelj po dobroti hrvatskega naroda, so zrasli lepi gospodarski spomeniki po celi Gorenjski. Če pa pogledamo letos, se pošlje sem in tam kakšno kilo cimenta, ki se v večji meri porabi za druge namene. In za ta cement ni dal razven Slovenec ljubljanske oblasti nikdo nobenega vinarja. Koliko pa je prejela državna blagajna na

taksah od prošenj za te podpore. Če bi ta denar ostal doma, bi z lahkoto ta cement delili, ne da bi za to bila visoka postavka v proračunu. O tem pa gospodje molčijo. Vse je pričakovalo letošnje leto potic, kolačev, zlasti od pridnosti g. Serneca. Ali kakor kazen božja je ljudstvo ob koncu leta obdarovano, da pregledujejo finančni organi sobe. Ti vestni finančni pregledniki, ki se človeku smilijo, ker imajo 1 Din 50 par na dan doklad, ponoči pa 2 Din 50 par, tako da jim že kmečko ljudstvo, ki je, ob takem postopanju vlade skrajno razburjeno, še vendar toliko usmiljeno, da jim dá kakšen grižljaj kruha ali vsaj prosto sranje pri peči. Saj Korošec, ki ima 75.000 Din mesečne plače poleg dveh dispozijskih fondov, je popolnoma nanje pozabil, pač še pomagal z naredbo, da se za božične praznike fajercajgi in stara kresila popisujejo. Gorenjci so bili na ta kresila zelo ponosni, zlasti ob narodnih slavnostih. — Goveja živina, zlasti krave, so padle pod ceno, saj po zaslugi in modrosti teh ljudi smo zgubili dva inozemska trga, Prago in Dunaj. Ljudstvo je v potrebah kakor še nikoli. Za Božič smo dobili za 600 milijonov povišan državni proračun in poleg njega 70 milijonov oblastnega. Kmečke hiše, kjer ni gozdov, so se pričele resno majati. Kaj za to, samo da se prestavi nekaj neubogljivih uradnikov. Komanda je pa le naša. Če pa poslanec zahteva, da se pokaže za kaj se ta denar rabi, dobi odgovor, to je pa naša stvar. Mi pa mislimo, da je naša tudi. Kakšne šikane po občinah, kjer so župani, ki mislijo s svojo glavo, kako stroge revizije, vsak dan grožnje z razpustom itd. Kako Gorenjska rabi gospodarskih razgovorov, ker na Gorenjskem bode tujski promet, mlekarstvo, sirarstvo in planšarstvo glavni vir dohodkov našega kmeta, ali izmed vseh treh naših gorenjskih oblastnih poslancev ni o teh važnih stvareh niti eden ust odprl od proračunu. Samo pozdrav Avguštinovi mami od g. Korošca je pa veliko premalo.

Zg. Šiška. Dopisniku »Slovenca« v štev. 293 povemo, da je slabo poučen, ali pa ne ljubi resnice, ker piše, da je bil proračun za leto 1929 sprejet v isti višini kakor prej, mi pa pravimo, da je drugače. Do sedaj so imeli občani obdavčen samo alkohol, od sedaj naprej pa bodo imeli tudi vodo, pa seveda ne vsi, ampak samo 33 hišnih posestnikov po številu, to pa zato, da se vidi dve vrsti občanov, eni bodo pili obdavčen samo alkohol, drugi pa tudi vodo. Tudi v proračunu do sedaj še nismo videli 400% doklade na posebno pridobitino, to je čisto nova postavka. Glede postavke o cerkvi nam je pa znano, da zeleni polovico take vsote, kakor je v proračunu, dajejo posamezniki prostovoljno, kadar je cerkev v potrebi. Dopisnik bi se bil pa na sveti dan pri maši lahko prepričal o potrebi nove fare, ko je bilo v cerkvi v Kosezah vsega skupaj okrog 40 ljudi. Namesto nove fare, naj občina skrbi, da se odstranijo vsi na cesti stoječi zidovi in ograje ob cesti, kakor n. pr.: pri Lukmanu Matjanki, Komanu, Županu itd. Dolžnost občine je, da te odstrani ter v te svrhe votira večje zneske. Ravno to, kar je na tako prometni cesti kakor je skozi Zgornjo Šiško pri sedanjem avtomobilskem prometu, mora na vsak način proč, sicer pa skrbite, da bodo vsaj leščerbe gorele po ograjah, ki stojijo na cesti, da ne bo karambolov. — Volitve v krajevni šolski odbor so bile pa po sledem receptu: Deloma vsem našim čitateljem je znano, da so se po migljaju od zgoraj poljubili pri nas demokratje in klerikalci, ki imajo skupaj v občinskem odboru 16 mož, delavci in kmetie pa 9. Voliti bi se imelo v cel'em predsednik in 5 odbornikov, pri tem smo zahtevali prvega zastopnika za nas in tudi delavci so zahtevali svojega kajti nova šola bo stala nad 3 milijone Din ter smo bili upravičeni zahtevati svoje zastopnike, ker kadar se gre za milijonske vsote, so pač upra-

vičeni, da imajo nadzorstvo, kako se uporabljajo njihovi milijoni. Večina je to zahtevo odklonila, manjšina pa tudi ni hotela, da večina njih navzočnost porabi samo za sklepčnost in je sejo v znak protesta zapustila. Takoj drugi dan pa je že dobilo vseh devet odbornikov, ki so sejo zapustili, v obliki novoletne nagrade to-le vsebino: Ker ste z večrajšnjim neupravičenim postopanjem pri občinski seji s svojo odsotnostjo sejo onemogočili, se Vas kaznuje na globo 200 Din v prid občinske blagajne, glasom občinskega reda za bivšo Kranjsko, § 42. Proti temu je dovoljena pritožba v teku 14 dni, ne vštévši dneva vročitve, na gospoda sreskega poglavarja v Ljubljani. Pritožbo je vložiti pri podpisanim županstvu. Ako k prihodnji občinski seji ne pridete, ali jo kakorkoli onemogočite, Vas bode občinski odbor kaznoval po § 20 občinskega reda za Kranjsko na globo 2000 Din, vrhu tega bi izgubili svoj mandat ter aktivno in pasivno volilno pravico za dobo treh let. Na Vaše mesto bi se vpoklical v občinski odbor namestnik. Županstvo občine Zgornja Šiška dne 19. decembra 1928. Ivan Zakotnik. — Da bo javnosti znano, kako zna soditi župan po paragrafi, zato prepisemo §§ 42 in 20 občinskega reda za Kranjsko:

§ 42. Odbor ne more sklepati, ako ni navzočih vsaj dve tretjini odbornikov. Ako pa so bili odborniki sklicani k posvetovanju o enem in istem predmetu (t. j. predmetu prve seje) že v drugič, a jih vseeno ne pride zadostno število in se to število ne da dopolniti z namestniki, katere je k drugemu posvetovanju istočasno povabiti, zadostuje, da je odbor sklepčen, ako je navzočih vsaj polovica odbornikov, kadar se odborniki sklicujejo v drugič ali povabijo namestniki, treba jih je izrecno na to določbo opomniti. Vsakega odbornika in namestnika, kateri k tej drugi seji ni prišel in se ne more opravičiti, ima župan pravico kaznovati z globo do 20 kron, katere gre v občinsko blagajnico. O pritožbah zoper prisojene globe razsoja deželni odbor.

§ 20 pa pravi: Vsak občan, ki ima pravico biti izvoljen, mora izvolitev sprejeti, ako je izvoljen pravilno za odbornika ali namestnika ali v starešinstvo. Izvolitvi se smejo odreči samo: 1. duhovniki in javni učitelji; 2. dvorni, državni, deželni in javnih zakladov uradniki in služabniki, ki še služijo; 3. vojniki; 4. nad 60 let stare osebe; 5. tisti, ki so opravljali službo v občinskem starešinstvu celo volilno dobo, za dobo prve prihodnje volitve; 6. tisti, ki imajo na sebi kakšno telesno hibo, katere bi jim branila opravljati uradne dolžnosti, ali ki trajno hudo boleljajo; 7. osebe, katere so vsled navadnih opravil pogosto, ali dalje časa vsako leto z doma. Kdor bi se brez takega izgovora branil sprejeti izvolitev ali sprejeto službo dalje opravljati, zadene ga globa, katero odmeri lahko do 200 kron deželni odbor, ako ga občinski zastop naprosi. Globa gre v občinsko blagajnico.

(Pripomba: Za take razsodbe je potrebno, da človek županuje vsaj 24 let in mora biti tudi za to parkrat odlikovan, sicer bi takih razsodb ne bil zmožen. Zato pa tudi koaliciji čestitamo in ji želimo srečno novo leto!)

Lesce. Tov. Ažman zopet župan v Lescah. Sresko poglavarstvo je z dnem 13. decembra poslalo ponovno dekret tov. Ažmanu, da prevzame zopet posle kot župan občine Lesce. Že poleg zadoščenja, ki ga je prejel pri sodišču s svojo oprostivlivo, mu je tudi politično oblastvo dalo polno zadoščenje. Mi pravimo, ako bodo razni predsedniki SLS poleg njih drugi, in razni svaki skrbeli tako za svoje prage, kakor skrbijo za Ažmanovega, bodo gotovo vsi čisti. Božji mlini meljejo počasi, a sigurno.

Duplje na Gorenjskem. V nedeljo dne 18. t. m. so bile v občini Križe občinske volitve. Naše društvo je lahko ponosno, saj so izvoljeni v podobčini Duplje trije naši odborniki napram dvem klerikalnim. Vsi trije so fantje in člani društva kmetijskih fantov in deklet v Dupljah. Nosilec liste je bil predsednik društva tov. Štular, izvoljena sta bila še tov. Kuhar in Rozman. Pa bo še kdo rekel, da smo Dupljanci zaspanci!

Težko stanje našega vinogradništva

S kolom po vinogradniku. — Klerikalci hočejo vinogradništvo uničiti in vinogradnike iztrebiti.

(Govor poslanca inž. Franca Zupančiča v oblastni skupščini.)

Redni dohodki, to je oblastni davki, so v splošnem občutljiva obremenitev davkoplačevalcev. Posebno težko breme je oblastna naklada na vino in na vinski mošt, posebno z ozirom na to, da je ta oblastna doklada dvorezna, ker zadene v enem delu vinogradnika kot producenta, istočasno pa zadene tudi kmetovalca, obrtnika in druge sloje kot konsumente.

Pri presojanju, ali je ta naklada upravičena v tej višini, je potrebno, da se ozremo in natančno pregledamo prilike, v katerih se nahaja naša oblast in neugodne prilike, v katerih se nahaja naš slovenski vinogradnik.

Pri nas so v splošnem brezdvoma najtežje prilike za vinogradništvo, posebno pa še v naši ljubljanski oblasti. Saj nam je znano, da so prilike že v mariborski oblasti boljše. Razlike glede produkcijskih cen so sicer malenkostne daleko nas pa nadkriljuje mariborska oblast glede kvalitete vin. Vsled tega tamkaj mogoče lažje prenesejo to trošarino, kakor pa v naši oblasti. Vendar je pa v mariborski oblasti oblastna naklada na vino tudi letos nižja, kakor je bila že lansko leto nižja za 50%.

Če pa primerjamo sosednjo Hrvatsko, če primerjamo Banat, smederevski okoliš v Srbiji in posebno Dalmacijo in primerjamo tamkajšnje produkcijske prilike z našimi, je čisto gotovo, da bomo dobili popolnoma drugo pojmovanje glede višine in opravičenosti vaše doklade na vino.

V sosednji Hrvatski so prilike mnogo ugodnejše, posebno v hrvaškem Primorju in na otoku Krku, kjer so prilike skoraj iste kot v Dalmaciji sami. Zelo ugodne prilike ima Srem, posebno pa tudi Banat. Najugodnejše pa so prilike v Dalmaciji, kjer znašajo stroški za produkcijo enega litra vina samo 2-50 Din. Ne mnogo na slabšem so druge pokrajine, ki sem jih preje navedel.

Proti vsem tem pa je naše vinogradništvo na posebno težkem stališču in naša produkcija je z ozirom na to, da je podnebje v naši oblasti manj ugodno za vinogradništvo, mnogo težja. Računati moramo pa tudi v prvi vrsti s tem, da so naši vinogradi navadno oddaljeni od naselbin eno ali dve uri, ker je moral naš vinogradnik poiskati v prvi vrsti primerno in ugodno lego, kjer trta uspeva, ne glede na to kako daleč od vasi leži.

To je gotovo važen argument (razlog) za to, da se mora naše vinogradništvo drugače presojati, kakor recimo ono, kjer ima vinogradnik svoj vinograd pred hišo in nosi direktno z gnojišča gnoj v vinograd in mu ga ni treba voziti v hrib eno ali dve uri daleč. Nadalje je vsled slabih letin pri nas produkcija težja. Pri nas zelo odloča podnebje glede produkcije. Kajti mi vemo, da dostikrat pozeba vzame že spomladi vse. Potem vemo, da so naši vinogradi mnogo bolj izpostavljeni toči kakor drugi kraji, ker je pri nas vsled bližine Alp toča mnogo pogostejša, kakor v drugih južnih krajih države. Tudi druge vremenske nepravilnosti so pri nas mnogo težje za vinograde, kakor drugod. Vemo, da je pri nas tudi peronospora in da so pri nas gnilobe na dnevnem redu ter da je obramba proti njim mnogo težja.

Ako vse to uvažujemo in imamo na podlagi vseh teh razlogov pred očmi vedno edine stvarno kalkulacijo (računanje) produkcijskih stroškov, bomo na podlagi praktičnih izkušenj, na podlagi podatkov od vinogradnikov samih in na podlagi letošnje produkcije

prišli do popolnoma drugačnega zaključka in se prepričali, da je pri nas vinogradništvo nerentabilno. Ne samo, kakor že povdarjeno, da so splošno kmetijski obrati nedobičkanosni, povdarjam to še prav posebno glede vinogradništva.

Koliko stane obdelovanje vinograda?

Jaz sem sestavil tukaj s pomočjo točnih podatkov iz naše Dolenjske in tudi s pomočjo strokovnjaka Kmetijske družbe g. Kafola izkaz stroškov za obdelavo enega orala vinograda na Dolenjskem. Stroški se delijo sledeče: na delo, materialne izdatke in amortizacijo:

Pod delom imamo sledeče postavke: za obdelavo 1 orala, to je 5.700 m², vinograda je treba delovnih dni po posameznih opravilih:

1. režnja in snaženje trt 12 delovnih dni,
2. I. kop, grobanje trt 25 delovnih dni,
3. kolitev in vezanje trt in šparonov 10 delovnih dni,
4. vezanje, okopavanje, pletev itd. 32 delovnih dni,
5. II. kop 12 delovnih dni,
6. škropljenje trikrat — vzel sem tukaj povprečko, ker dostikrat je treba škropiti in žveplati tudi večkrat — in žveplanje dvakrat, 12 delovnih dni,
7. III. kop 12 delovnih dni,
8. gnojenje, trgatve in razna dela 25 delovnih dni.

Torej od prvega početka dela v vinogradu do trgatve je skupaj potrebnih za obdelovanje enega orala vinograda 140 delovnih dni. Če računamo to nepretirano po 20 Din za dan — kajti računati moramo s tem, da je treba dati delavcem dobro hrano — znaša to skupaj 2.800.— Din.

To so izdatki za fizično (telesno) delo, materialni (stvarni) izdatki pa so sledeči:

	Din
1. nabava 60 kg galice po 8 Din	480.—
2. nabava 25 kg žvepla po 4-60 Din	115.—
3. za nabavo apna in ličja	200.—
4. za 200 kg umetnega gnojila	500.—
5. 15 voženj po 100 Din	1500.—
6. nadzorovanje, davki itd. skupaj	1200.—

Skupni materialni izdatki znašajo 3995.—

Stroški za amortizacijo pa so sledeči:

	Din
1. 5% od nasaditvene glavnice za 1 oral, ki znaša 20.000 Din	1000.—
2. 1/2% od glavnice za zemljišče, inventar in poslopje 80.000 Din	400.—
3. 1/3 za nabavo 4000 kolov, to je 800 kolov po 2.— Din	1600.—

Celotni stroški znašajo torej . . . . . 9795.—

in to so efektivni stroški za en oral vinograda.

Mi računamo povprečno v letošnjem letu na Dolenjskem na 1 oral ca. 30 vedrov ali okroglo 16 hl vina in če delimo 9.795.— Din z 1.600 l, dobimo čisto produkcijsko ceno za 1 liter vina ki znaša 6-12 Din.

Gospodje, to so silno visoki produkcijski stroški in ni čudno, da se je že tukaj povdarjalo, da tam, kjer je vinogradništvo, je tudi siromaštvo. To je resnično. Kakor vidite gospodje, je to gotovo silno pasivna točka našega gospodarstva in če se zadolževanje na Dolenjskem najhujše širi, je temu to krivo, da so

kmetovalci v vinogradniškem obrtu pasivni in gazijo v dolgove.

To so stvarni podatki in samo na te stvarne podatke in na ta proračun bom baziral (polagal) svoja izvajanja in moram tudi povdariti, da s tega stališča nismo upravičeni, da se postavljamo v isto mero in na isto višino, kakor druge oblasti v državi, kar se tiče obdavčenja vina. Kdor ima neugodne prilike za produkcijo in te so dovolj utemeljene s temi podatki, nima razloga, da obdavčuje vino. Kajti kdor to dela, uničuje to panogo našega gospodarstva. V naši oblasti je torej čisto gotovo opravičeno, da so naši kmetovalci-vinogradniki zelo v skrbeh in da so takorekoč prišli do sklepa, da se od sedaj naprej ne bo več izplačalo saditi trte.

Jaz sem bil zadnje čase v teh vinorodnih krajih in sem večkrat slišal: »Ne bom sadil nobene nove trte več.« Kar jih že imam, te moram pač vzdržati, ker drugače ne morem priti do denarja, ki sem ga vložil v vinograd.

To je upravičena bojazen, in je čisto gotovo, da bo s tem našim vinorodnim krajem odšel velik dohodek, oziroma da bo marsikatera delavska sila primorana iskati si kruha v Ameriki. Mi vemo, da so vinogradi v teh krajih, ki dajejo delavcu kruh. Če tudi je težko delo v vinogradu, gre vendar naš delavec rad tja, ker je edino tam še zaslužek. In če bi vinogradov ne bilo, bi bila brezposelnost pri nas še večja.

Iz tega stališča je treba gledati, da naše gorice zaposlujejo na tisoče in tisoče delavcev, ki bi sicer ne imeli nobenega drugega posla, in bi bili prisiljeni, da se izselijo. Zato mislim, da bi bila pri nas upravičena tista zaščita in tista pomoč našim vinogradnikom, ki bi bila dana s tukajšnjega mesta v tem smislu, da bi se kolikor mogoče pomagalo tej produkciji in bi se, recimo, oviral uvoz dalmatinskega vina. Če bi se tukaj hotelo ščititi in pomagati našim vinogradnikom, bi bilo upravičeno, da bi se vina šele od gotovo stopnje alkohola obdavčile. V tem slučaju bi bilo res pomagano vinogradništvu in bi bilo preprečeno uvažanje močnega in cenenega dalmatinskega vina, ki je zdravju škodljivo.

Konstatiralo (ugotovilo) se je, da pride danes že 2/3 tujega vina k nam. To je popolnoma verjetno in tudi resnično, ker je to vino konkurenčno. Zato bi morali nastopiti tukaj drugače in če bi se vse to točno premislilo, bi gotovo prišli do zaključka: Če že naklade izpustiti ne morete, je ta višina za te razmere, ki vladajo pri nas, gotovo mnogo previsoka.

Glede tega imamo zglede po vsem svetu. Vemo na primer, da je Češkoslovaška imela in še danes ima malo vinogradništva. Ona je imela pred vojno vinograde menda samo v okolici Melnika. Toda te vinograde so Čehi gojili in čuvali z vso ljubeznijo. Za Čeha ni bilo boljšega vina, kakor ono, ki je zrastle v teh vinogradih in še danes je to buteljčno vino, dasi gotovo ni boljše ali pa je celo slabše kot naše navadno namizno vino.

Tako so oni z ljubeznijo gojili vinogradništvo in pomagali producentom in na ta način dvignili vinogradništvo na visoko stopnjo. Navedel sem samo en vzgled.

Nadalje je znano, da kakor je težko prizadet vinogradnik, je na drugi strani občutno prizadet tudi kmetovalec in obrtnik v obče kot konsument. Saj je splošno znano, in vsak, kdor ima s kmetijskim obrtom posla in ima delavce, dobro ve, da v gotovem času ob težkem poljskem delu mora dati delavcu pijače. To se je vpeljalo skozi stoletja in tega ne bomo prelomili čez koleno. Ne moremo zabraniti, da ne bi posestnik v ljubljanski okolici, na Gorenjskem in drugod, kadar je košnja, mlačev ali drugo težko delo, dal svojim delavcem tudi nekaj vina. Torej bomo z našimi davki zadeli ne samo vinogradnika in zmanjšali proizvodnjo, ampak bomo na drugi strani zadeli — na žalost — tudi drugega, to je kmeta, ki bo pri-

zadet s tem, da bo moral ravno tako plačati to obremenitev za tisto vino, ki ga potroši v svojem domačem zasebnem gospodarstvu, kakor se bo plačala ta davščina za vino, ki se toči, konsumira v gostilni.

Zato si na osnovi teh utemeljitev dovoljujem staviti tale predlog: K § 1. uredbe o oblastni dokladi na vino in vinski mošt ter oblastni dokladi k državni trošarini na ostale tekočine, naj se doda sledeče besedilo:

»Naklade 65 par od litra na vino in mošt so oproščeni vsi kmetovalci in zasebniki, ki kupijo vino za svoje delavce, odnosno za obdelovanje svojega posestva in za druga domača gospodarska dela. Nadalje se oprostijo te naklade obrtniki, ki kupijo vino za svoje obrte. Oproščeni so oblastne naklade tudi vsi delavci, ki vršijo težaška dela v akordu.

Tudi pogorelci so prosti te naklade, kadar si gradijo novo pogorele domove.«

Nadalje predlagam k § 2. iste uredbe sledeči dostavek:

»Doklade k državni trošarini na navadno žganje so prosti vsi kmetovalci in zasebniki, ki kupijo navadno žganje za svoje delavce v svrhu obdelovanja posestva in za druga domača gospodarska dela. Oproščeni so oblastne naklade tudi vsi delavci, ki vršijo težaška dela v akordu.

Tudi pogorelci so prosti te doklade, kadar si na novo grade pogorele domove.«

To je dvoje mojih predlogov, ki sta gotovo utemeljena, tako utemeljena, da mi ni treba izgubljeni besed. Kamor sem prišel na deželo, so ljudje izražali to željo, katero tukaj iznašam. Ni prišla iz mene, ampak od ljudstva.

Vzor naj bo Češkosloška.

Mi moramo primerjati našo vinsko produkcijo z drugimi državami. Na Češkoslovaškem je vinska produkcija jako majhna, zato vidite, da favorizirajo (podpirajo) tudi pivarstvo. V češkoslovaški državi je bilo koncem leta 1927 525 pivovarn, ki so producirale nad 9 milijonov hl piva. To je ogromna številka, da bi se na prvi pogled skoraj reklo, da je tam več pijancev, kakor med Slovenci, kajti skoraj vse pivo se popije doma in le 2% cele produkcije, to je pa samo prvovrstno plznsko pivo, se izvozi. To je gotovo tudi razlog, da se mora vsaka produkcija podpirati in da se ne sme nanjo odmeriti tako visoka davščina. In kaj stane vrček piva? Konstatiram: 1 Kč, kar je znak, da tam pivo ni skoro nič obdavčeno in da nikjer ni takih davkov kakor pri nas.

Potem je potreba tudi vedeti glede drugih alkoholičnih proizvodov, da ne gre presojati vprašanje obdavčevanja samo s fiskalnega, ampak tudi z drugega gospodarskega stališča. Tudi jaz sem proti špirtu, da bi se vžival, vem pa, da se mora pri obdavčenju gledati tudi na narodogospodarsko stran. Mi stremimo za tem, da se kmetijski obrati racionalizirajo. Vsled te racionalizacije kmetijskih obratov je prišlo na Češkoslovaškem do tega, da imajo 992 produkcij za špirit, ki se proizvaja večinoma iz krompirja. Pri nas imamo veliko krompirja, ki je pa letos vsled vremenskih neprilik po večini pokvarjen, steklen, gluhi in nesposoben za eksport. In tukaj bi se dalo porabiti ga za izdelovanje špirta, in mislim, da bi bilo treba kmetu gospodarsko pomagati. Omenjam še, da je od tistih 992 produkcij na Češkem le 42 industrijskih obratov, vse ostale kuhinje pa imajo hvala Bogu poljedelski in celo združni značaj. Samo iz tistega krompirja, ki ni za človeško hrano, se fabricira na leto nad 200.000 hl špirta in sicer je posebno v hribih, v Krkonoših in Sudetih, najbolj razvito kuhanje špirta v združnih organizacijah.

To, gospodje poslanci, bi bili razlogi, ki sem jih hotel navesti za to, da se ta postavka zniža in moj predlog sprejme.

Število članov nad 10 000.

V letu 1928 izplačane podpore Di 250 000 —.

„LJUDSKA SAMOPOMOČ“

podporno društvo za slučaj mrti za Slovenijo v Mariboru, Aleksandrova c. sta števil. 45 sprejme do konca februarja 1929 v oddelku „A“ vse zdrave osebe od 1 do 70 leta.

Najvišja podpora Din 1000 —. Posmrtnina za vsak smrtni slučaj 50 par. Enkratna vpisnina po starosti od 18 do 40 Din. — S tem oddelkom je dana vsakomur prilika, torej tudi n-jrevnej im slojem za pristop v to človekoljubno društvo. V oddelku B, C, D, oz. B/I, C/I, D/I s podporami od 2000 do 32000 Din se sprejmejo do nadaljnjega le še vse zdrave osebe od 21. do 50. leta.

Zahtevajte še danes zastoj pristopno izjavo! — „Eden za vse, vsi za enega.“

IZ STRANKE

Draščiči. V Društvenem domu v Metliki je imela SLS 9. t. m. shod, na katerem se je zbralo večinoma naših ljudi od kmetske stranke. Križev pot so potili klerikalni govorniki, ko so jim naši brali levite, kako jemljejo stoterim revnim denar, da dajo par bogatim podpore za cement, kateri bi sami lahko zgradili po deset gnojničnih jam, pa jim še denar ostane v hranilnici. Tudi v trtnici ni vse tako kot bi moralo biti. Razna dela in popravila bi se morala dati na licitacijo. Ne vemo, kako pridejo do tega, da so imeli vožnjo skoro le sorodniki delovodje v trtnici, ki niso tako potrebni zaslužka, kakor mnogo drugih. Nobe-nega srca nimajo klerikalci za sirotinjo, čeprav hodijo k spovedi in čeprav smo pri davkih prav vsi prizadeti.

Rob. — Pri nas v Robu smo imeli v nedeljo 16. t. m. shod Slovenske kmetske stranke pri Bregarju. Udeležba je bila tako ogromna, kakor je v Robu nismo navajeni. Pa saj ni čuda. Zdaj ko imamo vlado dr. Korošca, ko ima SLS vso moč in oblast v državi in oblastni skupščini, pa slovenska kmetija najbolj propada, delavec pa ima čimdalje manj zaslužka. Shodu je predsedoval tov. A. Geroni, poročal pa je tov. Ivan Pucelj. V skoro dvehurnem govoru je pojasnil ves položaj v državi, vse nesrečno delo SLS za beograjske cincarje in zoper slovenskega kmeta in delavca ter tudi nove davke oblastne skupščine. Tu pa je bil posebno občutljiv Peterlin st. in sin Feliks; oče in brat oblastnega poslanca Peterlina. Ni jima šlo v glavo, da bi njihov sinček kaj slabega delal, ko je pa v »Domo-ljubu« tako pohvaljen. Pa kadar sta kaj zagodrnjala, sta jih dobila pošteno nazaj od tov. Pucelja med veselim smehom mnogoštevilnih poslušalcev. Ko sta nekoč malo preveč korajžno poskušala motiti, se oglasi postaven fant: »Mir, če ne vas bomo nesli na zrak!« Pa se brž oglasi star možakar: »Pustite jih, pustite, saj delata, kakor bi bukve odpirala, da lahko Pucelj še boljše govori in da nič ne pozabili!« Glasen smeh je spremljal te besede. Shod, ki se je začel ob 11. uri, je bil v miru in redu zaključen ob 1. uri popoldne. Po shodu pa so ostali še dolgo v pomenku. Zlasti so se kmetje pritoževali nad slabimi cenami prašičev, ki so po 1. decembru zaradi nove trgovinske pogodbe Koroščeve vlade z Avstrijo in pa zaradi izgube praškega trga po isti vladi izgubili vsako veljavo. Zlasti hudi so tudi zaradi žigosanja vžigalnikov. Ko jim je tov. Pucelj razložil švedsko posojilo, lepe dobičke, ki jih bodo delali švedski fabrikantje pri nas z vžigalicami, so rekli kmetje: bomo pa žerjavico držali v peči stalno, saj smo iz gozdov doma!

Ustanovni občni zbor krajevne organizacije na Pristavi se je vršil v nedeljo dne 16. t. m. na Pristavi. Zbora se je udeležil tudi tovariš predsednik okrajnega odbora Kupčič. Zborovanje je vzorno vodil tov. Verdenik, o zunanjem in notranjem političnem položaju pa je poročal tajnik iz Maribora tov. Škrabar. Zbor je pokazal, da se je zopet vrnil stari duh med naše borce. Prijavilo se je večje število naročnikov za Kmetijski list. Izvoljen je bil sledeči krajevni odbor: predsednik Ivan Kmet, podpredsednik Martin Šprah, tajnik

Merkuš Franc, blagajnik Murko Jakob, krajevni zaupnik Josip Verdenik; odborniki: Vinko Anton, Merkuš Rudolf, Vinko Martin, Kovačič Jurij, Merkuš Miha, Golc Anton, Murko Alojzij, Požar Jakob, Marinič Franc, Glažar Franc; namestniki: Požar Janez, Pernek Jurij, Horvat Martin, Širec Fran, Krušič Jožef in Horvat Anton.

Ptuj. Seja okrajne organizacije SKS za ptujski okraj se je vršila v Ptujju dne 9. decembra 1928 ob lepi udeležbi zaupnikov iz celega okraja, kjer so se obravnavale organizacijske zadeve. K predmetu so podali tovariši Kupčič, Kirbiš, Vuk, Kuhar, Verdenik, Čeh, Štumberger in drugi važne nasvete. Za zanimiva gospodarska in politična poročila gre zahvala tov. Prepeluhu in tov. dr. Rapotcu! — Redni občni zbor okrajne organizacije SKS za ptujski okraj se vrši v nedeljo dne 27. januarja 1929 v Društvenem domu z začetkom ob 9. uri predpoldan, na kar se tovariši že sedaj opozarjajo, ker se osebna vabila ne bodo razpošiljala. Na občni zbor je povabljen narodni poslanec tov. Ivan Pucelj in upamo, ako mu bode dopuščal čas, da se gotovo odzove našemu vabilu. Dnevni red priobčimo pozneje v listu. — Ob neslavnem zatonu starega leta, katero je slovenskemu kmetu, delavcu in obrtniku mesto napredka in blagostanja prineslo toliko nemilih razočaranj, prosimo vse tovariše in pripadnike kmečkega pokreta, naj vztrajajo v naši pravični borbi, naj podvojijo svoje delo, da nam postane novo politično leto 1929., zlasti v gospodarskem oziru, uspešno in veselo! V to pomozi Bog! — Za okrajni odbor: tajnik.

V Mislinju se je vršil v nedeljo, dne 23. decembra sestanek kraj. organizacije SKS. Poročal je tov. tajnik Škrabar.

V Golavibuki se je vršil dne 23. decembra občni zbor krajevne organizacije SKS za Šmartno pri Slovenjgradu in Golavobuko v gostilni tov. Košutnika. Občnega zbora sta se udeležila tudi član načelstva SKS tov. Cajnko in tajnik Škrabar, ki sta obenem poročala o političnem položaju in kmetskem gibanju. V krajevni odbor so bili zvoljeni sledeči tovariši: predsednik Ivan Kae, pos., Šmartno; podpreds. Franc Kralj, pos., Šmartno; tajnik Anton Žerjav, pos., Šmartno; blagajnik Franc Robnik, pos., Turiška vas; odborniki: Anton Zorman, pos., Dobrova; Anton Garnbret, pos., Šmartno; Urh Lužnik, pos., Dobrova; Rudolf Fele, pos., Dobrova; Franc Svetec, kolar, Turiška vas; Martin Slemenik, pos. in železn., Golavabuka; Miha Zorman, gost., Golavabuka.

Specialist   Operater
za ušesa nos in grlo
dr. Janko Hafner
ordinira v Ljubljani
Miklošičeva cesta 7.   Telefon 3012

Današnji številki našega lista priložena je zelo praktična priloga stare, solidne glavne kolekture Bankovno-komanditnega društva A. Rein in drug v Zagrebu, na katero osobito opozarjamo naše cenjene čitatelje. S pomočjo te priloge zamore vsakdo na izredno jednostaven način poskusiti svojo srečo potom te zanesljive glavne kolekture.

MLADINSKI VESTNIK

Beričevo. Naše društvo kmečkih fantov in deklet je priredilo na nedeljo, 2. decembra igro »Deseti brat«, katera je vsestransko dobro izpadla v popolno zadovoljnost gledalcev. Obisk je bil zelo številen. To igro smo 8. decembra ponovili z istotako dobrim uspehom. Dne 31. decembra pa zaključimo staro leto z igrama »Pogodba«, burka v dveh dejanjih, in »Radi oreha«, ljudska igra v treh dejanjih. Pričetek ob 8. uri zvečer. Vabimo najljubše k čim številnejši udeležbi. — Odbor.

Notranje Gorice. Dne 9. decembra 1928 se je pri nas vršilo lepo uspelo predavanje o temi: »Kako ostanem zdrav« s pomočjo Higijenskega zavoda v Ljubljani. Dvorana gasilnega doma je bila natrpano polna poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili predavatelju. Društvo kmetskih fantov in deklet se iskreno zahvaljuje Higijenskemu zavodu za njegov trud, kakor tudi naši Zvezi, ki je predavanje angažiralo.

Sovodeni. V nedeljo 23. t. m. je imelo naše društvo kmetskih fantov in deklet dobro obiskano zdravstveno predavanje potom Higijenskega zavoda v Ljubljani. Preko sto poslušalcev je pazno sledilo g. predavatelju, ki je nazorno tolmačil »Kako ostanem zdrav«. Predavanje se je vršilo s filmom. Poslušalci so bili prav zadovoljni in si žele še več podobnih predavanj.

Zavarovanje.

Zavarovanje je ena najvažnejših gospodarskih potreb in brez zavarovanja ne more biti noben posestnik ali gospodar.

Zlasti potrebuje vsakdo požarno in življenjsko zavarovanje, tako posestnik hiše ali gospodarstva, kakor uradnik, delavec ali kmetovalec. Kdor ima premičnine in nepremičnine, treba je, da iste zavaruje proti škodi od požara, ker le v tem slučaju mu odškodnina nadoknadi nastalo škodo. Življenjsko zavarovanje pa preskrbi človeka za starost, ko pride bolezen in oslabelost, ko odpove delavna in

pridobitna moč; to zavarovanje preskrbi tudi sorodstvo zavarovanca za slučaj njegove prejšnje smrti.

So še druge vrste zavarovanja, ki so v isti meri potrebna, kakor: zavarovanje proti telesnim nezgodam, proti škodi od vlomilske tatvine, transportno zavarovanje itd.

Za provedbo zavarovanja proti škodi od požara ter življenjskih zavarovanj, bodisi za večje ali manjše zavarovalne glavnice, kakor tudi za vse ostale vrste zavarovanja, priporočamo naš najstarejši domači zavarovalni zavod »Croatia« zavarovalna zadruga, ki je bila leta 1884 ustanovljena od občine svobodnega in kraljevskega glavnega mesta Zagreba, je tedaj več kot 45 let star zavod.

Zavarovane vsote v vseh poslovnih panogah znašajo danes pri »Croatiji« preko 9 milijard dinarjev.

Število združnih članov znaša okoli 100.000.

Jamstvena sredstva zavoda znašajo okoli 80 milijonov dinarjev.

Centrala »Croatia« se nahaja v Zagrebu, Marovska ulica št. 1, v lastni palači.

Podružnice in glavna zastopstva so v sledečih mestih: Banjaluka, Beograd, Dubrovnik, Ljubljana, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split, Subotica, Šibenik, Veliki Bečkerek.

Lastne svoje zgradbe ima »Croatia« v Zagrebu, Ljubljani, Splitu, Osijeku, Subotici in Banjaluki.

Naše združništvo v tekočem letu.

Pri našem prizadevanju za gospodarski in kulturni napredek našega kmeta in oslalega življa na deželi igra zelo važno vlogo naše združništvo. Zato ga vedno priporočamo in podpiramo njegovo širjenje. Letos beleži isto zlasti lep napredek. Centrala naših zadrug je Zveza slovenskih zadrug, ki se živahno razvija zadnjih 6 let, ko sodelujejo pri njej tudi naši somišljeniki. V dokaz in jasnejši pregled navajamo par številčnih podatkov. V tem času se je število včlanjenih zadrug dvignilo od 78 na 161, letni denarni promet se je dvignil od 31 milijonov na 245 milijonov dinar-

jev, hranilne vloge so porastle od 4 milijonov na 22 milijonov dinarjev. Dočim se je tedaj po obsegu podvojila, pa se je po vsebini naravnost poেষstorila, kar pač najlepše svedoči, da skrajno kulantno in točno vrši svojo nalogo. Natančnejše poročilo bomo objavili po občnem zboru.

Tovariši, ustanavljajte gospodarske zadruge, kjer in kakoršne so potrebne. Za navodila, pravila in ostalo pomoč se obrnite na Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani, Pražakova ulica 11.

Poziv na naročbo »Grude«.

Za božične praznike je bil zaključen V. letnik »Grude«, glasila Zveze društev kmetskih fantov in deklet v Ljubljani. Le zdravi omladinski organizaciji se more posrečiti, da tako dobo let redno izdaja svoje glasilo in se mi iskreno veselimo tega dokaza o moči in globini gibanja kmetskih fantov in deklet. Stremljenje naših vrst za cilji kmetskega gibanja sploh in kmetskega mladinskega gibanja posebej pa nam vliva trdno vero v bodočnost. To stremljenje bo dvignilo v bodočem petletju »Grudo« še na višjo stopnjo. Upamo torej, da bo VI. letnik, ki začne s prihodnjo številko, še bolj zadovoljil čitatelje kot letošnji. Vsi ste pozvani k sodelovanju, vsak od vas naj podpre »Grudo« s tem, da postane njen stalen naročnik. Naročnina ostane kot dosedaj Din 30— za cel letnik, kar je tako nizek znesek, da ga pač premore vsakdo. Za ta znesek dobite knjigo s približno 300 stranmi, v kateri bo zopet priobčena skozi cel letnik zanimiva kmetska povest, ki bo sama vredna tega denarja. Razen tega bo v vsaki številki priobčena še po ena pesem, ena črtica, en strokovni in en kulturno-politični članek o našem programu. Kotiček za dekleta se bo skušal razširiti, organizacijski vestnik pa spopolniti.

Naročite se na »Grudo«!

Ali ste že član »Ljudske samopomoči«? Ako ne, prosimo, čitajte današnji tozadevni oglas!

PODLISTEK

Alfonz Komel:

Spomni.

(Konec.)

Bilo je na dan sv. Marka. Vreme je bilo na ta dan lepo, zato smo se napotili že opoldne, dobro opremljeni in preskrbljeni s hrano v gore. Joker je bil prejšnji dan ugotovil dva petelina, ki sta klepala na pobočju Hirzerja. Hodili smo precej hitro, k temu nas je spodbujala lovska strast, na drugi strani zopet narava, ki se je odevala v spomladansko oblačilo. Ali si morete predstavljati, kaj znači prihod pomladi v tirolskih hribih? In ravno ta dan se mi je zdel prvi, ki je oznanjeval prihod osvežujoče pomladi. Povsod, kamor sem se ozrl, so bili hribi — velikani, povečini pokriti še s snegom. Le ozke dolinice so pričale, da se je pričelo novo življenje, življenje, ki prinaša uteho in upanje. Kolikorkrat smo počivali, vedno so objemale moje oči te divne čare narave, in srce mi je bilo od hrepenenja, ko sem se spomnil na svoj dom ter na svojece.

Po štiriurni hoji smo dospeli do lovske kočice. Kmalu je plapolal ogenj in skuhalo smo si dobrega čaja, ki se nam je prav prilagel. Kmalu po tem, pustivši v koči vso nepotrebno prtljago, smo se podali na bližnjo golico k petelinjemu padcu. Ugotovivši, da sta oba petelina res »privezana«, smo se vrnili v popolnem mraku v kočico. Ogenj je še tlel, zato pa nismo dolgo čakali večerje, katero nam je

pripravil Joker in ki je obstojala iz raznih konzerv in čaja.

Po večerji smo še dolgo sedeli pri ognju, pušili in se pogovarjali. Vsak izmed nas je kakšno razdril, največ pa je govoril Joker, ki je res tudi mnogo doživel. Nadporočnik je bil ves čas nekam zamišljen, zato se je podal kmalu k počitku, naročivši poprej še vse potrebno za drugi dan. Midva z Jokerjem sva še precej časa sedela in pušila tobak iz pip; nekako okoli desetih sva se podala k počitku.

Spati nisem mogel dosti, ker je bilo precej mrzlo, dasi je gorel ogenj celo noč in smo imeli vsak svojo odejo s seboj.

Biti je moralo okoli polnoči, ko sem se prebudil. Joker je bil že na nogah, ter je kuhal zajutrak; zato sem vstal tudi jaz ter se odpravil. Tudi nadporočnik je v tem že vstal. Videti je bil nekam zelo utrujen in temni kolobarji okoli oči so pričali, da ni spal mnogo.

»Kdaj odrinemo, Joker?« se je obrnil do čuvaja ter mu dal debelo cigaro.

»Ej, imamo še dovolj časa, pred tremi se nam ne mudi! Zakaj niste naprej spali?«

»Nisem mogel, imel sem mučne sanje in tudi glava me boli, najbrže po konzervah ali ker sem preveč hodil.« S temi besedami se je nadporočnik obrnil do mene, ponudeč mi cigar.

»Kakor že rečeno: jaz pojdem nad prvega, a Hostar nad drugega petelina. Naskakoval bom sam. Vidva s Hostarjem pojmeta skupno nad drugega, tam je dosti slabši pot, tudi snega je več, kakor na prvem kraju. Ako nam bode sreča mila, se vrnemo z dvema.«

Takole nam je razložil nadporočnik načrt lova in pri tem je ostalo, čeravno je to ugovar-

jal Joker ter mu predočeval slučaje, ki se lahko pripetijo vsled nepoznanja terena.

»Saj nisem kak začetnik,« je energično zavrnil nadporočnik Jokerja. Ni hotel tuje pomoči, ker je bil vedno mnenja, da za njega ni lov ako mu mora čuvaj kazati divjad.

»Ali pomislite, gospod nadporočnik, kraj vam je povsem nepoznan in v bližini je tudi mnogo nevarnih mest, kamor lahko zajdete,« meni Joker, ki ni hotel pustiti nadporočnika samega.

Ostalo pa je le pri nadporočnikovi odločitvi.

Kmalu po zajtrku smo zapustili prijazno kočico ter se napotili po znani stezi proti kraju, kjer smo prejšnji večer zaslišali petelina.

Po poteku dobre ure hoda, smo dospeli na golico, kjer je klepal »nadporočnikov« petelin. Na robu golice smo se ustavili ter se oddahnili nekoliko. Počivali smo kakih pet minut ter ostrili sluh, se bo li oglasil petelin. Toda vse zaman, našega znanca ni bilo na tistem boru, kakor prejšnji večer. Pač pa se je glasil tam nekje na robu golice.

»Premaknil se je,« je menil Joker in grobo zaklel.

»Nič zato, vseeno ga ne pustim,« odvrne nadporočnik. »Vidva le idita nad onega drugega, jaz bom opravil sam s tem.«

Joker ni več ugovarjal; sprevidel je, da bi bila vsaka beseda zaman.

Zato sva se z Jokerjem tiho odpravila na drugo golico, kjer je klepal »moj« petelin. Ker je bila ta golica na drugi strani hriba, zato ni bilo mogoče od daleč razločiti, ako poje petelin na istem mestu, kakor prejšnji večer. Dospevši po ovinku na sleme golice,

NOVICE

Današnja številka »Kmetijskega lista« se je za dva dni zakasnela radi Božiča.

Dr. Trumbić, član poslovnega odbora KDK v Zagrebu, se je preteklo nedeljo vrnil iz inozemstva, kjer je bival skoro mesec dni. Obiskal je v Parizu in Londonu svoje stare prijatelje in najvplivnejše politike. Vse inozemstvo je za naše upravičene slovenske in hrvatske zahteve.

Zrtve dr. Koroščeve policije. V zagrebških zaporih ječi 37 hrvatskih omladincev, katere je Koroščeva policija aretirala ob priliki demonstracij dne 1. decembra t. l. Toliko zaprtih ljudi še nikdar ni bilo v naši državi radi politike, kakor pod nasilnim Koroščevim režimom. Nekaj so jih za Božič izpustili.

Naš urednik oprostjen. Preteklo sobota sta se vršili dve razpravi po tiskovnem zakonu pri deželni sodišči v Ljubljani proti našemu uredniku Milanu Mravlje-tu radi onih člankov, kateri so bili zaplenjeni v »Kmetškem listu«. Deželno sodišče je našega urednika v obeh slučajih oprostilo.

Važen nov zakon. Dne 12. decembra 1928, pod štev. 289/XCII., je vlada dr. Korošca razglasila zakon, s katerim se dodeljuje Josipu Gostinčarju (sedanji podpredsednik ljubljanske oblasne skupščine) od dne 26. novembra 1927 stalna mesečna podpora 3000 dinarjev brez pravice do draginjske doklade. Gospod Gostinčar bo imel lepe praznike, ker bo dobil izplačano za nazaj okoli 40.000 dinarjev in potem vsak mesec redno 3000 Din.

Natečaj. Konzorcij »Grude« rabi za bodoči letnik primerno povest, ki bi obsegala približno 5—6 pol. To povest nagradi Konzorcij »Grude« z zneskom do Din 3500—, če je povest originalna, prevod pa primerno manj. Pozivamo vse pisatelje, ki se žele tega natečaja udeležiti, da dostavijo rokopise pod geslom in popolnim imenom v zapečateni kuverti uredništvu »Grude« najkasneje do 5. januarja 1929. — Konzorcij »Grude«.

Bomba na zagrebškem sodišču. V ponedeljek dopoldne je našel neki stražnik na

Schmoll-ova & Gunitran

mast za usnje
za čevlje

za šport in za štrpaci
napravi usnje
prožno in
nepremočljivo

stopnicah sodnega poslopja v Zagrebu v papir zavito bombo. Bombo je policija izročila divizijskemu poveljstvu. Zakaj in kdo je položil bombo na stopnice, ni znano.

TEDENSKI KOLEDAR.

30. decembra, nedelja: David.
31. decembra, ponedeljek: Silvester.
1. januarja, torek: Novo leto.
2. januarja, sreda: Ime Jezusovo.
3. januarja, četrtek: Genovefa.
4. januarja, petek: Titus.
5. januarja, sobota: Telesfor.

SEJMI.

31. decembra: Kočevje, Zagorje.
2. januarja: Ribnica, Radohova vas, Sv. Jurij ob j. ž.
3. januarja: Črnomelj, Dol. Logatec.
4. januarja: Domžale.

nama je udaril na uho znan glas, ki naju je elektriziral: petelin je pel na starem mestu, sredi goličave.

Po kratkem oddihu sva se pripravila za naskakovanje, kajti petelin je bil oddaljen od naju le kake tri streljaje. Kaka dva streljaja je bil položaj še precej dovoljen, ker je bilo dovolj drevja za kritje. Drug za drugim korakajoč in za drevesa se krijoč, sva dospela z Jokerjem do mesta, kjer je bilo misliti na pravilno naskakovanje, kajti kritja je bilo naprej zelo malo. Pri vsakem udarcu sva napravila po dva koraka, pri tem sva morala paziti na svet, ki je bil zelo razdrapan in skalovit. V mraku je bilo težko paziti na zapreke, in po velikem naporu sva se približala boru na kakih šestdeset korakov. Naprej nisva smela več, ker ni bilo kritja, tudi bi naju gotovo opazil petelin. Ustavila sva se pri nizkem boru.

Sree mi je bilo kot kakemu mladeniču, ko sem takole opazoval ptiča, ki se je šopiril na boru. Ne smete pa misliti, da me je razburjala strast po plenu, ne! Le misli so mi uhajale domov v naše gore, v ono tihožitje, kjer smo skromno živeli in včasih samo sanjali o daljnjih deželah. Pred menoj na borovcu je pel gozdni trubadur, oznanjevalec lovčeve pamladi. Nem v svoji strasti se je šopiril v svatovskem razpoloženju na boru in vabil svojo družico na svatovanje... V vojni so ljudje otopeli, postali so trdi, ali kadar so prišli gotovi trenutki, ki so osvežili spomine na ožjo domovino, takrat se je omehčalo še tako trdo srcē. Ravno tako je bilo tudi z menoj! Bili so to trenutki, ki so bili zame najslajši in ki so me povelj nazaj v stare, srečne

čase, ko se ni poznalo ne sovraštva, ne prelihanja nedolžne krvi.

Sanjal bi še nadalje pod drevesom, da me ni v tem zdramil odmev strela, ki je bil oddan najbrže iz nadporočnikove puške. Tudi Joker me je s sunkom vnovič opozoril na petelina. Povsod je bila vojna!

Hladnokrvno sem pomeril mrzlo cev na petelina in sprožil.

Glasno je odmeval strel od sten in vesel »juhu« iz Jokerjevih prsi je bil znak, da sem pogodil...

Petelin je ležal pod drevesom, mlad je še bil, ni se veselil dolgo svoje mladosti. Poginil je »junaške« smrti, ravno tako, kakor je poginilo na tisoče naših mladih mož.

»Bil je že skrajni čas,« je rekel Joker, ki je šel pobrati petelina, zatakniš mu vršiček zelenja v kljun, meni pa za čepico.

Po isti poti sva se vrnila polagoma na drugo stran vrha, pogovarjajoč se o tem in onem. Dospel do mesta, kjer sva se ločila od nadporočnika, zapaziva, da se ta ni še vrnil; to so nama potrdile stopinje v snegu, ki so vodile le tja in ne nazaj. Zato kreneva po nadporočnikovih stopinjah, v nadi, da ga najdeva na mestu, kjer je streljal petelina.

Precej časa sva rabila do mesta, kjer se je v snegu poznalo, da se je pričelo naskakovanje in od tega mesta še sto korakov je bil samotni bor. Na tleh je bilo vse polno stopinj; tudi par kapljic krvi v snegu in nekaj perja sva opazila okoli drevesa, znamenje, da je pogodil nadporočnik petelina. Čudno pa se je nama zdelo, ko ni bilo nikjer nadporočnika. Joker je zahopal, a odzval se mu ni nihče — samo odmev od bližnjih sten...

Oskrunjen grob. Pretekli teden je umrla v Dobrici mlada Srbkinja, ki je bila po srbski šegi pokopana z vsem njenim nakitom, uhani, prstani in nizom dukatov. Kmalu po pogrebu so sorodniki na pokopališču z veliko grozo ugotovili, da so grob oskrunili roparji in popolnoma izropali pokojnico nakita. Zločinci so mrtvi deklici kar odsekali prste in ušesa, da so prišli do nakita.

Veličastna zmaga rumunske kmečke stranke na volitvah. Dne 12. dec. t. l. so se vršile parlamentarne volitve v Rumuniji. Glasovalo je v celem 2.840.041 volilcev. Od tega je dobila rumunska kmečka stranka 2.208.518 glasov in 349 zastopnikov, kleroliberalci 185.514 glasov in 13 zastopnikov. (Ta stranka je bila pred volitvami v vladi vseh deset let in pripeljala s svojo korupcijo rumunski narod na beraško palico.) Madžari so dobili 171.017 glasov in 15 zastopnikov ter socialisti 38.340 in nobenega zastopnika. Volitve, ki jih je vodila kmetška vlada, so bile popolnoma svobodne in so dale kmečki stranki tako večino, kakor jo kmetški narod tudi zasluži.

Obtok bankovcev v Jugoslaviji znaša okoli 5500 milijonov dinarjev, kovinsko kritje (zlata) za te bankovce pa imajo v blagajnah narodne banke za 348 milijonov.

Davek na samce bodo s prihodnjim letom v Italiji podvojili. Kakor znano je Mussolini obdavi vse samce z izgovorom, da mora imeti Italija za prihodnjih petdeset let najmanj 60 milijonov prebivalcev. Sedaj jih ima 40 milijonov. Seveda je to samo izgovor, kajti v resnici ni mogel nobene druge stvari obdavi kot samo še ljudi, vse drugo je že obdavičeno. — Tudi Koroščeva vlada bo kmalu do tega prišla. Sedaj so na vrsti kresilni kamni in vžigalniki, še malo, pa bo pri samcih. Okna, peči, dimnike in vrata pri hišah so že vse popisali.

Prijeta tatinska tolpa v Mariboru. Pretekli teden so razkrili v Mariboru večjo tatinsko družbo, ki je že več mesecev kradla kakor srake po raznih gostilnah, trgovinah in privatnih stanovanjih. Ko je bila mera polna, so čudno družbo polovili in zaprli. Sestojala je iz več moških in ženskih članov.

»Kam je vendar nadporočnik odšel?« je menil Joker, »saj bi moral biti vendar tukaj, ko je dovolj znamenj, da je na tem mestu streljal petelina.«

»Mogoče ga je le obstrelil in je šel potemtakem za njim,« mi šine v glavo, kar tudi omenim.

Joker zahopa še enkrat in ker se mu tudi sedaj ne odzove nihče, obideva v polkrogu ta prostor, ki je bil skoraj kopen, le tupatam je še ležala velika plast snega. V bližnjem snegu sva zapazila kmalu nadporočnikovo stopinjo, takoj za tem še drugo in še več, ki so peljale na rob goličave in potem navzdol. Od tistega mesta je padal svet strmo navzdol, povsod je bilo samo skalovje, skoraj nedostopno.

Naprej je bilo zasledovanje skrajno naporno, ker je ležal sneg samo še po nižjih mestih. Sempatja sva našla odtisek čevljev, a še to je bilo tako zmešano, da se nisva mogla orientirati. Ker sva bila z Jokerjem istih misli, namreč, da je šel nadporočnik za obstreljenim petelinom, se je Joker pogostoma posluževal hopanja, ki pa je ostalo brezuspešno.

Polaščala se naju je neka tesnoba, a bala sva si razodeti, kar sva mislila. Že ta strmi in skaloviti svet, ki je bil po mestih naravnost strahovit, ker je padal navpično k ozkim in globokim jarkom, ni obetal nič dobrega. S skrajnim naporom sva se spuščala z Jokerjem navzdol, išoč pri tem znamenj, ki bi nama kazale pot za nadporočnikom.

»Boste videli, da se je nadporočnik ponesrečil!« je izrazil Joker svojo misel, ki je razjedala tudi mene.

Maršal Cadorna umrl. V Genovi je 18. decembra t. l. umrl bivši vrhovni komandant italijanske armade v svetovni vojni maršal Cadorna. Italijani ga slave kot najsposobnejšega generala v Evropi. Čeprav so nam vsem znane vse njegove izjalovljene ofenzive na Soči, ko ni mogel prepeljati »hrabre« vojske čez Kras, vendar moramo reči, da je imel res posebno sposobnost, da je svojo armado skupaj držal in da mu niso ušli vsi domov.

Prijet morilec. V Zagrebu je bil pred par meseci zavratno umorjen slovenski branilec Alojzij Skorjanc. Morilec je brez sledu izginil. Te dni je zagrebška policija aretirala nekoga brezposelnega moškega, ki je med zasliševanjem priznal, da je on morilec Skorjanca. Po umoru se je oblekel v obleko svoje žrtve in odpotoval v Ljubljano in se te dni zopet vrnil v Zagreb, kjer so ga prijeli in zaprli.

Frančiškani se pečajo tudi s ponarejanjem vina. V Mostarju je tržno nadzorstvo izsedi 5000 litrov ponarejenega vina v tamkašnjem frančiškanskem samostanu. Občina je naložila samostanu denarno kazen v znesku 12.000 Din, vino pa zaplenila in izlila v reko.

Zla'nina v štedilniku. Trgovčeva žena Ana Župa v Splitu je našla te dni v pepelu štedilnika zlatnine v vrednosti 30.000 Din, ki ji je bila pred tedni ukradena. Ukradla jo je njena služkinja ter skrila v pepelu. Služkinjo so aretirali.

Novi Sad. Vesele božične praznike in srečno novo leto želimo vsem fantom in dekletam ter naročnikom »Kmetškega lista« fantje iz 7. polka v Novem Sadu: Viktor Zaplatar iz Mirne, Anton Zakrajšek, Ribnica, Ivan Petek, Dolenja vas, Alojzij Živic, Stopiče, Alojzij Jerman, Šmihel in Franc Paté, Trebnje.

Fordovo tovarno pri Londonu bodo pričeli prihodnje leto graditi. Gradili bodo tri leta in bo mogla tedaj izdelovati 200.000 avtomobilov na leto. Zaposlenih bo 15.000 delavcev. V tovarno bo investiral 5 milijonov funtov (en funt = 276 Din). Kraj gradbe se imenuje Dagenham.

»Mogoče je pa samo zašel, ko se v teh gorah ne spozna,« sem pridel in skušal odvrniti zle slutnje, ki so se me polasčale.

»Še par sto korakov, potem ne bo mogoče naprej, ker bova dospela do znanega prepada, kjer sta se pred leti ponesrečila dva turista. Ako se nadporočnik ni že prej vrnil po kakí drugi poti, potem se je gotovo ponesrečil.« Tako je razodel Joker in parkrat ustrelil iz svoje puške.

Še bolj oprezno sva se spuščala navzdol, gledajoč neprenehoma na vse strani, da bi kje zapazila kako vidno znamenje, ki bi nama pričalo, da se je nadporočnik mudil na tistem kraju. Plazila sva se dobesedno po vseh štirih, prijemajoč se za grmičje in za ostre skale, ki so štrlele iz zemlje. Najin cilj je bil rob, ker od tam bi imela pogled po vsej ozki dolini, ki je ležala med navpičnimi stenami. Po skrajnem naporu sva končno pridrsala do roba, kjer sva se ustavila. Mrzel pot naju je oblival in govoriti nisva mogla.

Svet je padal popolnoma navpično navzdol. Polahka sem se sklonil preko skale in pogledal med navpične stene... Moj Bog — skoraj bi strmoglavil, kajti zavrtelo se mi je v glavi in krčevito sem se oprjel veje, da nisem omahnil v brezno. Joker je to zapazil ter me povlekel za nogo, kar mi je vrnilo zavest tako da sem se popolnoma obvladal. Pogled tja navzdol je bil zares strašen: od obeh strani so stale navpične skale, ki so oklepa'e ozko strugo gorskega potoka. Pravega d'rovja ni bilo. Ie kak polomljen bor se je ža'ostno nagibal preko skalovja, med koje se je stiskalo nizko grmičevje. Solnce je le malo-

Kralj je pobegnil v Afganistanu, kjer je izbruhnila revolucija gorskih plemen. Kralj in kraljica se skrivata po gozdovih in skušata priti v boljševiško Rusijo in tam prositi za pomoč. Afganistanski kralj je bil dober zaveznik Rusije in Angleška mu je podkurila pod nogami, kajti je bila prevelika bližina ruskega strica angleški Indiji prevelika nevarnost za angleške lorde in milijonarje. Zato poskuša Anglija afganistansko državo iztrgati iz ruskega zavezništva.

Železniške nesreče se v naši državi kar vrste in skoro ne mine dneva, da ne bi nekje »kočil vlak s tira, drugod trčil skupaj z drugim vlakom itd. Tako so se dogodile pretekli ponedeljek kar tri železniške nesreče. Pri Novem Sadu je skočil prvi tovorni vlak s tira in pri Vardištu drugi, pri Sarajevu pa sta trčila dva vlaka skupaj in razbila lokomotive in več vagonov.

Novo podjetje v Zagrebu. Z sodelovanjem svetovnega koncerna Aktiebolaget Separator v Stockholmu osnovali so domači interesi v Stockholmu delniško družbo, katera se bo bavila s prodajo mlekarških strojev, poznanih po vsem svetu pod imenom »Alfa-Separator«. — To leto preteklo je ravno 50 let, odkar je leta 1878. izumil švedski inženjer dr. de Laval prvi separator. Ta izum se je tekom časa tako obnesel, da danes ni prostora na cevi zemeljski krogli, kjer bi ti separatorji ne bili vpeljani. Kot najboljši dokaz za to služi deistvo, da je danes v uporabi 3.500.000 Alfa-Separatorjev. V naši domovini se že tekom nekaj let opaža stremljenje za izboljšanje mlekarstva. Gotovo je, da se bo mlekarstvo s povečano produkcijo masla in sira še bolj razvijalo in ne bo dolgo trajalo, da bode naša zemlja v položaju, da maslo izvažata, ne pa da mlečne proizvode uvažata, kar je bilo doslej na žalost večkrat slučaj. Novo osnovana družba »Alfa d. d. separatorji in stroji za mlekarstvo« (Zagreb, Boškovičeva ulica 46), katera se bavi s prodajo Alfa-Separatorjev, strojev za mlekarstvo in vseh predmetov za to stroko, nuditi hoče možnost vsakemu gospodarju, da si za racionalno vodstvo mlekarstva nabavi potrebne stroje in aparate.

kdaj pogledalo v ta mračen kraj, ki je hranil sneg do poletja. Sprva nisem opazil nič, kar bi me moglo vznemiriti, hotel sem se že umakniti nazaj. Vendar sem se stegnil še nekoliko bolj preko skale. Pogled mi je obtičal na nekem črnem predmetu, ki je ležal kakih 125 metrov pod robom pri nekem grmu in bolj na desno od mesta, kjer sva stala z Jokerjem. Nisem mogel natanko določiti kaj leži pri grmu, zato sem se umaknil in dal prostor Jokerju, da bi s pomočjo daljnogleda ugotovil, kaj je na stvari. Joker je zavzel moje mesto, naravnal daljnogled na predmet ter kmalu ugotovil, da leži pri grmu ubit divji petelin; drugega ni opazil nič posebnega.

Zato sva se podala bolj proti desni od kjer se je dobro videl petelin s prostimi očmi. S pomočjo daljnogleda sva posmatrala bližnjo okolico... In takrat je prišel tisti trenutek, ki mi še danes pretresa mozeg. Kakih petdeset metrov pod petelinom sva zapazila častniško čevico. Navpično padajoča stena nama je zapirala pogled v strugo, preko katere je strmoglavil naš nadporočnik, to nama je bilo jasno kot beli dan.

»Slutil sem.« je rekel Joker s tresočim glasom. »pomoči mu ni več, naj počiva v miru.« Solze so stopile tudi meni v oči in spregovoriti nisem mogel niti ene besede. Šele po dolgem času sem vprašal Jokerja, kaj nama je ukreniti.

»Od te strani ni mogoče brez priprav v strugo, zato je najbolje, da se vrneva v Bozen ter javiva vojaški oblasti o nesreči.« Tako je bilo mnenje Jokerja.

Po šesturni naporni hoji sva se vrnila v

Vojna v Južni Ameriki. Med južnoameriško državo Bolivijo in Paraguajem so zadnje tedne nastali silno napeti odnošaji. Med obema državama so pretrgani diplomatski odnošaji in na državnih mejah je prišlo do ostrih in krvavih spopadov med vojaštvom obeh držav. Vesile skušajo za vsako ceno prepričati vojno in Zveza narodov je že ponudila svoje posredovanje. Pravi vzrok spora je prodiranje severnoameriškega kapitala v Južno Ameriko. Ako se tam razvname vojna, bo zopet stala zadaj Amerika in lfrala vojni material in posojevala denar tako, da bi prišla cela Južna Amerika pod njeno popolno odvisnost.

Požar v Beogradu. Sredi Beograda je preteklo soboto pogorel veliki kimo. Kako je do požara prišlo še niso mogli ugotoviti. Škoda znaša nad 2 in pol milijona dinarjev.

Za 20.000 Din drobiža ukradenega. V sušaško luko je pripeljal francoski parnik »Tenerife« iz Francije več zabojev kovanega drobiža za našo državo. Pri prevzemu so ugotovili, da manjka vreča za 20.000 Din. Uzmo- viča pridno zasledujejo oblasti, a ga še niso dobile.

Atentat na detektiva. Za božične praznike se je mudil v Zagrebu detektiv Grauer iz Beograda, kateri je svoj čas zalezoval Stepana Radića po vsej poti po inozemstvu. Detektiv je sedel v kavarni »Korzo«. Nekdo ga je poklical k telefonu. Ko je korakal proti telefonski kabini, je nepoznani atentator streljal od zadaj in ga pogodil z enim strelom v hrbet, z drugim pa v levo nogo. Težko ranjenega detektiva so prepeljali v bolnico, atentator pa je brez sledu izginil.

Nova proga na Jadran? V Tuzli se je 11. t. m. vršila konferenca predstavnikov onih bosansko-hercegovskih oblasti, ki so zainteresirane za zgraditev nove jadranske proge na podlagi ponudbe newyorške tvrdke Foy Brothers International Corporation, ki je izjavila, da je pripravljena zgraditi železniško progo pod pogojem, da oblasti prevzamejo garancijo. Na konferenci se je razpravljalo o trasi, ki bi se morala izmeriti, tako, da bi mogla tvrdka sestaviti svoje proračune.

Bozen ter se javila pri poveljniku bataljona. Kmalu za tem je bila odpredljena rešilna patrolja, koje vodnik je bil Joker. Dasiravno trudna, sva se vseeno žrtvovala za najinega tovariša-lovea. Hodili smo celo noč, ker smo morali napraviti velik ovinek, da smo dosegli strugo gorskega potoka. Šele proti jutru smo dospeli; premostivši zadnje zapreke do mesta, kjer je ležal ponesrečenec.

Ležal je v strugi potoka med dvema skalama in voda se je penila preko njega ter mu izpirala razmesarjeno glavo. Vojaki smo bili vajeni takih prizorov, a vseeno se nam je kri zledenila pri pogledu na ponesrečenca. Grozno je bilo gledati glavo, polno strašnih ran, v katere se je zajedala voda in odnašala vse kar se je mogla...

Molče smo naložili ponesrečenca na nosila. Sanitejci so ga odnesli v Bozen, kjer je bil pokopan na ondotnem vojaškem pokopališču.

Z Jokerjem sva napravila na mestu, kjer se je ponesrečil naš lovski tovariš, lesen križ z napisom in datumom, spomin, ki naj priča o tragediji mladega življenja, kojega nit se je utrgala daleč od njegove ožje domovine.

Žalostna sva zapuščala s prijateljem Jokerjem oni zapuščeni kraj. Voda je tajinstveno žuborela in se penila preko skal in zde'o se mi je, kakor da nama šepeta posmrtno pesem.

Hostar je končal svoje pripovedovanje, natlačil je zopet pipo tobaka, zapušil in se zamaknil v oblake, ki so se kopičili na nebu.

Mrzle noge so začetek vsakega prehlada. Zatorej se mora uporabljati za čevlje, ki so izpostavljeni večjemu štrpacu, posebno pri mokro-mrzlem vremenu, Schmol-ovo Gumi-tran-mast za usnje. Samo Schmol-ova mast za usnje naredi čevlje nepremočljive, druge cene masti za usnje so narejene iz surovin, ki čevljem prej škodijo kot koristijo. Schmol-ova Gumi-tran-mast za usnje je preizkušena že 50 let in jo izdejuje ista tvrdka, ki izdeluje svetovnoznano terpentinovo kremo za čevlje Schmol-pasto. Ne dajte si vsiliti drugih znamk!

Veliki požar v Berlinu. V neki radioporočilu v Berlinu se je te dni dogodila strašna požarna nesreča, ki je povzročila ogromen požar. V požarnem mestu ne pomni. Rešeno je bilo 18 delavcev, drugi so postali žrtve požara.

V Vatikanu se bodo pobotala. V Vatikanu se je začela na rešitvi spora med Vatikanom in francosko vlado, na podlagi katere bo do konca leta 1929 ozemlje do morja kot svojo suvereno državo, spojeno z dosedanjim neodvisnim vatikanskim ozemljem. Kakor hitro bo spor rešen, kateri traja že od l. 1870., bo papež prestopil zopet rimska tla in se gibal svobodno po svetu. Od leta 1870. se je papež smatral vsaki papež kot vatikanski knežev in ni prestopil izven ozemlja Vatikana.

Kmetijski koledar za l. 1920. Delegacija slovenskih kmetijskih solitra v Beogradu je za leto 1920 izdala strokovno-kmetijski koledar, ki obravnava obdelovanje zemlje, gnojenje in umetnimi gnojili, posebno s čilskim solitrom, in opisuje različne poskuse v različnih oblikah in vrstah gnojilnega gradiva. Ta kmetijski koledar je brezplačno vsakemu, ki se zanj pripravi pisni prošnji pri Poddelegaciji slovenskih kmetijskih solitra v Ljubljani, Tavčarova ulica 1/II.

Metlike. Kakor nam javljajo iz Metlike, se bodo vršili v mesecu januarju zopet vinski sejmi pod okriljem Vinarskega društva za Pečokrajino. Letošnja vina so v kljub slabemu vremenu v pretečenem letu prav dobra in bodo gotovo našla dosti odjemalcev. Kraj in čas javimo naknadno.

Za novo leto 1929.

O bratje, težka je beseda za čas, ko leto novo se odpira, navzili v starem smo se vsi prezira, gorje in boj iz novega nas gleda.

Zato molče samo: Pogum! In žive vere želimo vsi za nove čase, da naša moč se postoteri, rase in veča se brez končne mere.

V spominih, ki so trpki in krvavi, naj vir moči bo za prihodnje dneve, v ponosu ljubimo odseve, ki naša bol pripravljajo jih prihodnji slavi.

I. A.

Josip Sevljak:

V jeseni.

Kaj povešaj veje, golo ti drevo, ker nihče ne stegne po tebi roko, da osamljeno stojiš nad zemljo, kot bilo bi od vseh zapuščeno.

Nihče se ne spomni tebe zdaj, čeprav poleti si obilo sadja nam rodilo in s cvetjem vrtove si krasilo.

Vsa narava v tugi spava, vse kar poleti je cvetelo, sedaj od nas slovo je vzelo, kakor da zamrlo bi zavedno.

Ptičice se preselile so v kraje tuje, ostali smo osamljeni kot tujci na domači zemlji.

Minuli so veselja dnevi, z njim od nas se tudi poslovili naši mladostni časi, ki so kot cvet spomladi naše.

Vse kar v jeseni nas je zapustilo, bo spomladi se vrnilo, a le mladostna leta naša za vedno so izgubljena.

Radio-program od 29. decembra 1928 do 3. januarja 1929.

29. decembra, sobota: 12.30: Reproducirana glasba. 17: Koncert Radio-orkestra. 18: Pevska izobrazba, predava g. Tavželj. 18.30: Delavska ura. 19: Nemska, poučuje ga. dr. Piskernik. 19.30: Človek in Bog, predava vseuč. prof. dr. Veber. 20: Slovenska solitracijska godba, kupleti, radio-orkester. 22: Poročila.

30. decembra, nedelja: 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 11: Koncert Radio-kvarteta. 15: Lahka glasba. 16: Planinski spomini, prof. Mlakar. 16.30: Reproducirana glasba. 18: Veseloigra. 20: Zbor balalajk »Kremelj«, poje ruske narodne pesmi. Radio-orkester. 22: Sportne vesti.

31. decembra, ponedeljek: 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 19.30: Zdravstveno predavanje. 20: Silvestrov večer: recitacije, peaje, godba, kupleti, Radio-orkester. 22: Poročila.

1. januarja, torek: 9.30: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 11: Koncert Radio-orkestra. 15: Reproducirana glasba. 15.30: Humoristično štivo, pisatelj Milčinski. 16: Lahka glasba. 17: Drama. 20: Radio-orkester. 22: Poročila.

2. januarja, sredo: 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 18.30: Pravljičje, pripoveduje pisatelj Milčinski. 19: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. 19.30: Značaj grške znanosti, predava vseuč. prof. dr. Bradač. 20: Božični orgelski večer. — Radio-orkester. 22: Poročila.

Za tiskovni sklad so nabrali v gostilni pri tov. Pavlu Rozmanu v Stražišču pri Kranju Din 112.—. Zavednim tovarišem iskrena hvala!

Dekleta, ne hodite v Francijo! G. veliki župan nas je naprosil, da objavimo sledeče: Izseleniški komisariat našega poslanštva v Parizu je z dopisom z dne 7. decembra 1928, št. 2064, naznanil nestor: Neštetokrat se je tekom prešlih let dogodilo, da so naši slovenski neoznajeni rudarji in delavci vabili svoje zaročenke ali svoje znanke iz domovine v Francijo, češ, da jih bodo poročili. Tudi naš urad je sprejel že mnogo enakih prošenj in je v nekaterih slučajih tudi uspešno intervéniral, da se je dekletom izdalo dovoljenje za doselitev v Francijo. Izkustva kažejo, da je bilo to postopanje pogrešno. Ko pridejo dekleta v Francijo, so primorana, da žive skupaj s svojimi zaročenci in to veliko časa, da se ženitninske listine sestavijo in potrdijo od cele vrste različnih oblastev, kar traja zelo dolgo. Do resnične ženitve pride le redkokrat. Navadno ostaneta fant in dekle skupaj brez redne poroke, mnogokrat se razideta in dekle gre delat družbo drugemu in tako dalje iz rok v roke. Pogostoma se je dogodilo, da so se ta dekleta moralno pogubila ali pa padla naravnost v naročje prostitucije. Vsled teh žalostnih dogodkov se je Izseleniški komisariat obrnil na vsa društva z okoličnic, v kateri poudarja, da bo odslej preprečeval doseljevanje deklet, prvič, ker je to v interesu naših deklet, drugič pa, ker mora biti naše stremljenje, da obdržimo svoje mladino doma. Naši fantje naj si ustvarjajo svoje domove v domovini, in če se hočejo ženiti, naj gredo domov. Nimamo interesa na tem, da si naši ljudje ustvarjajo ognjišča na tujem, še manj pa, da se v tujini moralno pogube.

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim cenj. gostom

ROZI ZALAZNIK

gostilničarka pri 6-lici

Ljubljana, Dunajska cesta št. 8

Srečno NOVO LETO

želi svojim cenjenim gostom

GOSTILNA TRATNIK

Ljubljana

Sv. Petra c. sta 25

Veselo NOVO LETO

vse svojim cenj. odjemalcem

Josip Uršič

gostilničar

Ljubljana

W. t. št. 11

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

B. ŽILIČ

trgovina z železnino

Ljubljana, Dunajska cesta 11

Srečno in veselo Novo leto

želi konfekcijska industrija

Josip Ivančič

Ljubljana

Šelenburgova ulica 1 - Dunajska cesta 7

Srečno in veselo Novo leto

želi svojim cenj. odjemalcem

ANTON MARKIČ

gostilničar

Ljubljana, Dunajska cesta 11

Srečno in veselo NOVO LETO 1929

želi svojim odjemalcem in prijateljem

MEDIČ-ZANKI

tovarne olja, firneža, lakov in barv, družba z o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 11

Srečno Novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

Družba za prodajo Singer šivalnih strojev BOURNE & Co., Ljubljana

So. Petra cesta 24

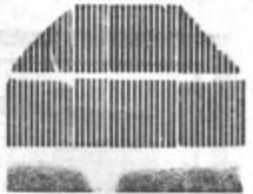
Veselo in srečno Novo leto

želi vsem svojim cenj. odjemalcem zadrugarjem

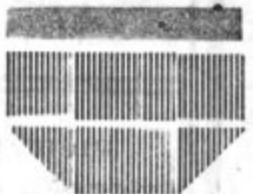
„EKONOM“

osrednja gospodarska zadruga

Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Naročajte
Kmetijski
koledar!

Vinarska
posredovanja
za drug
v Opatju
r. z. z. o. z.

posreduje v
prodajo prvovrstnega in prispega kmetijskega in gosposkega vina iz jutomerskih in haliških goric po konkurenčni ceni naravnost iz kleti producenta.

Izšla je Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1929,

ki ima 365 dni.

VELIKA PRATIKA je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

VELIKA PRATIKA je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri:

J. Blasnika nasl.
tiskarna in litografični zavod
LJUBLJANA, Breg 12

Posestvo

z vsemi gospodarskimi poslopi obsegajoče 12 hektarjev zemlje prodam. — Cena po dogovoru. Janez Gabrijel, Kamna gora, p. Trebnje.

ALFA-ročni separatorji,
ALFA-separatorji na strojni pogon,
ALFA-pripomoči za mlekarstvo,
ALFA-naprave za parjenje krme,
ALFA-posode za razpošiljanje mleka,
ALFA-troji za podoj,
ALFA-pločevinasta posoda

er vsi rezervni deli teh predmetov se dobijo vedno pri:

Alfa-separatori i strojevi za mljekarstvo
Zagreb, Boškovičeva ulica 46
ali pri njenih zastopnikih.

telefon 67-43. — Brzjaviti: Alfalaval, Zagreb

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5

Velika zaloga

SUKNENEGA BLAGA

za moške in ženske obleke. — Lepa izbira svilenih rut in šerp. — Krojači in šivilje, pišite po vzorec!

Odvetnik

dr. Janko Drnovšek

vijudno naznanja, da je

otvoril

svojo odvetniško pisarno
v Brežicah

v posloju orožniške postaje in
finančne kontrole.

Gospodarji! Gnojite z APNENIM DUŠIKOM

najfinejšim, najuspešnejšim in učinkovitim dušičnim gnojilom! Kdor gnoji z apnenim dušikom, gnoji istočasno z dušikom in apnom. — Informacije o upotrebi in množini, rentabilnosti kakor tudi o nabavnih pogojih, cenah, skladiščih in uspehah apnenega dušika daje

TVORNICA ZA DUŠIK d. d. RUŠE v Rušah pri Mariboru.

Ta tvornica proizvaja istotako mešano umetno gnojilo »NITROFOSKAL - RUŠE«, katero sestoji iz apnenega dušika, superfosfata in kalijeve soli. Kdor z Nitrofoskalom gnoji, gnoji istočasno z dušikom, fosforom, kalijem in apnom ter si prihrani večkratno trošenje umetnih gnojil.

Pozor!

200 moških oblek

iz prvovrstnega češkega sukna razprodam skoraj za polovično ceno po

Din 500,- in 600,-

Prodaja se vrši od 3. do 31. dec. 1929

Po neverjetno nizkih cenah se bodo prodajali tudi vsi drugi konfek. izdelki kakor deške in fantovske obleke, raglani, površniki, zimski suknjiči, usnjati suknjiči, dežni plašči itd.

Ne zamudite
ugodne
prilike!

Konfekcijska industrija
Josip Ivančič
Dunajska cesta št. 7

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vega Pred škoflje nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja vstavi in deviz. Sprejemanje vlog na tečaj račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in monit. izdaja sveroni, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh banknih poslov po najkvalitetnejših pogojih.

Pletilni
švicarski stroj

DUBIED

— Največje —
veselje v hišo za **Novo leto**

so v današnjem dragem času samo prikladna in praktična darila! Lep, trpežen in dober šivalni stroj **Gritzner** za dom in obrt je obenem okras vsake hiše in največje veselje vsake dobre gospodinje. — **Urania** pisalne stroje, jako praktične za potovanje; **Dubied** švicarske pletilne stroje ter najboljša **Gritzner**-jeva kolesa nudi po zmernih nizkih cenah

z 10% popustom trdka

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodl.

V slo in rečno Novo leto
želi vsem svojim cenj. odjemalcem

IGNAC ŽARGI
Ljubljana
Sv. Petra cesta.

Prodaja prvovrstno
v lesosty

264 oralov: vinograd,
njive, travniki, gozdovi,
električna in telefonična
napeljava, pri mestu,
kolodvoru in toplicah.
Slivar, Ljutomer,
Slovenija.

Veselo in srečno Novo leto

želi vsem svojim cenjenim ujemalcem

Franc Kraškovic, Ljubljana
konfekcijska in modna trgovina

Stari trg štev. 22

Kmetje! Zavarujte se Kmetje!

pri domači zavarovalnici

Rosija - Fonsier

Ravnateljstvo v Ljubljani, Komenskega ul. 18

Sedaj ma zavarovaja vsah vrst Zavarujte hčerkam d to! Vaše že je sporočite na nev dni dop's ci, nakar dobt točna poj'snila.

Sprejmi mo zastopnike proti dobi proviziji — Pošjite pismene ponudbe!